

Hamal hap de ola mensa Yesus

Yohanis hip golblakake

1 Ola an mae hap dena: Alap mo ngein sin dep de kalang goltreizimdin hip– mensa Yesus Kristus hup goltrëblakake, dekam de Kristussu de betek gweblan zi hip anakan tan-tan gulzimdin hip, “A kirekam sa nabakam jower.” Dekam zep Yesus zëre mo dam taha nakore zisi abon osan dep zer soneka–zen de abe hap ayang gulblun hap. Ano bosena Yohanis. Ëe an hen ahana– Kristussu de betek gweblanna. ² Ëe men desaë Alap onak kitak kara guk, ëe dekam zebë bukunak awe ale guk. In zebë emsa damnak anakan tonbirida gwe'an, “An eiwa Alap mo ola– mensa Yesus Kristus hamal hap nëbe mae hap golzimkike.” ³ Zini men zen de hamal hap de ola ansa aha hap baca nul gwizim'ik, hen men zen ësane gwenkam i-san i-san nei gwibi'ik, zen ailya gwibin nika sa Alap onakon hla nul. Sap molya holo gwek dekam sa ki lwal.

Yohanis mo nonol lonesen ol:

⁴⁻⁵ Aya-wal oso-wal men zen Asia mo langnak de tuju enkam de jematnak lowehen da'anke, ëe an Yohanis ama ebe mae hap ale gulzim'in:

Alap in Zen gwë'ara, Zen orep mes gwëka, hen zëno gwënna molya topse gweblak. Enho zem, Zen tuju nwe-masekam zinik syal gwenda gwenda. ^a Alap Zëna, Enho zem, hen Yesus Kristus mae sa kwasang-kwasangna ebe mae hap mamkam nol gwizim. Hen nen zëno mae mo taha terenak esa lowehe gwer.

^a1:4-5 Yohanis awe anakare enkam ale gulku “tujukam de enho”kam. Dam gulsunnu san ha, “tuju enkam de jematsa de kara ta gwibin hip de dam taha nakore zi.” (Why 1:16, 1:20) Ahaksa aha dam gulsunnu, “Alap mo Enhona–men zen tuju nwe-masekam zinik syal gwenda gwendake.” (Yes 11:2) Nomor tujuna, zen hen bukunak awe gulk sun de ol blaoran makan ale gul gweka. Tuju mo enlalana, “sowehen tangan.”

Sap Yesus Zen Zen– Alap hap denaka de tatetekam
 golluwe gwen hap de Zi niye,
 hen t̄in n̄ikon de nonol ngaya gwen Zini.
 Zen hen Zen– teips̄in tanganna,
 auhu-kamanak de teips̄in-teips̄in n̄ikonye.
 Zen n̄esa kwasang gwibiridaka, zep t̄ilk̄i.
 N̄eno mae mo karek-karekna dekam zep
 z̄ere mo kalkam ngan gulsuku–
 te-lidak son nakon kim wet soblakke.

6 Zen dekam zep n̄esa Bi zem Alap onak dikim lowehe
 gwen hap siri gulsuku–
 dekam de Alap mo golak de syal ta gwen zi mo
 kim h̄endep denaban z̄eno boresa teip gulsuk
 gweblan hap.

Yesus Kristus Zen Zen– teips̄in tangan Zi niye.
 T̄ingare sosonna zen Z̄ebon sa h̄endep denaban lwa
 gwer. In eiwa.

7 Bira! Angkam man hata'ara. Ēe, Yohanis, mes̄e but de
 zerati gwe zannak hla ta guk. Kitak de zi de etan ěngaya
 gwenkam zen kirekam sa hen hla da gul, sap men zen hen
 dang nulblik. T̄ingare auhu-kamanak de zini gosa sa dablal.
 In eiwa kirekam tangan sa ki lwal. In eiwa tangan. 8 Alap
 man n̄esa gubirida'ara:

“In eiwa kirekam sa lwal,
 sap Ēe an nonol lonesen nakore Zi,
 hen aumwa topnak de Zi.
 Ēe orep mes̄e gw̄ek, h̄endep angkam gw̄e'an.
 Ano gw̄enna molya topse gw̄ek.
 Kitak de sosonna zen Abon onak.”

Yohanis kim Yesus hup dena esirkim hlaukuke:

9 Ēe an Yohanis. Nen Kristus hon de ang ta gwen wenyā
 apdekam kareksae oltowe gwenan. Sap sa n̄esa kire hap karek
 da gwibir, sap nen anakare enlala nabane lowehe gwenan,
 “Nen mese Kristus mo ir̄ik ḡinn̄ik bit̄i gw̄ek, zep ki n̄esa
 neibirida gwe'an.” Asa zep h̄endep lang tekna Patmos san dep
 hiri dak, sap ěe ama Alap onakore Yesus hup de ol dawemsa

gol halada gwek. ¹⁰ Nër hom de Hari Minggukam,^b asa dekam Alap mo Enhona bi gweblaka. Dekam zebë are mo tahan san sramin auku makare ol yawalsa sak– anakan kim asa gublukaye,

11 “In desa kara gu'ura emki bukunak ale gun.

Bukuna desa tujukam de jemat hap gol sonezim– men zen Asia mo langnak de tujukam de ë-ënak lowehe song gwe'anke. Ë bosem-sena: Efesus, Smirna, Pergamus, Tiatira, Sardis, Piladelpia, hen Laodikia.”

¹² Ki zebë tahan san mae hap lero gwek– “An nara asa tonbla'ara?” Dekam zebë tuju enkam de lampuna hlauludak– emas nakon de syal gweblandan naka. ¹³ Tujukam de lampuna in mo ngirinnik, zao zebë Zini hla tak– Zi Tangan makan,^c baju blal ala son naban hëndep tana tahannak nyausubluk. Hen emas nakon de syal gwibin biti yawalsa daulku, hëndep bik dannak hatak. ¹⁴ Nol alana ngap-ngapna– men kiye, but ngap-ngapna. Nwena syauk makan nihitilbli'ak. ¹⁵ Tanana man nalilingtilbli'ak– men kiye, tembaga ëse ang gunnu. Hen zëno ol-gun aukuna men kiye– ho li yawal zannun aukuna. ¹⁶ Dam tahakam tuju enkam keisni teirensi'inka. Zëno mahala san de nëbok eihya-ngi eihya-ngi ben-benna kiye. Nwe-masena man ngatan gweblaka– men kiye, yakla nwena kim bolak zauk gwendake.

¹⁷ Ëe kimë hla tak, ki zebë zëno nwenak zi tok makan zanzak. Hwëna ki zep zë dam tahakam asa towanbla ineka– anakare ola ban,

“Bahem airin. Ëe an nonol lonesen nakore Zi, hen aumwa topnak de Zi. ¹⁸ Ëe an Zen– ngaya gwen hap de Ausuna. Ëe mesë sap tik. Hwëna emki Asa hla tan: Ëe asa hëndep denaban gwë gwer. Tingare sosonna Abon– dekam de zisi gubirida gwen hap denaye, ‘Angkam mes zaunun– em dikim tin hip dena.’ Hen kuncina Abon onak lwa'ara– dekam de juwen zi mo langsa gulhlu irin hip denaye.

^b 1:10 “Hari Minggu” desa Yohanis “Bian mo yakla”kam ale gulku. Orep de ëKristen gwen zini Hari Minggusa man nen gwibik, “Bian mo yakla”kam. Zen mae hap kirekam Minggusa nen gwibik: Sap Yesus Zen Minggukam tin nikon ngaya gweka.

^c 1:13 Insa “Zi Tangan makan”kam ale gulku, Yohanis man enlala gweka– men dekam Daniel Bak hamal hap Kristussu ngatan zi mo langnak hla taka. (Dan 7:13-14) Zao man anakan hla taka, “San de zi tangan.”

19 “In desa ki kara gu'ura, emki bukunak ale gun.
Sap in angkam dep dena, hen ngein sin dep dena.
20 Tujukam de keisni hen tujukam de lampuna insa
hlauludala, zen gulk sun de ol blaoran makan.
Tujukam de lampu emasna in, zen Asia mo langnak
de jemat-jemat. Tujukam de keisni insa ano dam
tahanak hlauludala, dam gulsunnu, Alap mo dam
taha nakore zi– tujukam de Asia mo langnak de
jematsa de kara ta gwibin hip dena.”

Ëna Efesusk de Kristen zi hip de surat:

2 Yesus ki zep asa gubluka, “Ola ansa emki ale gul sonen:
Efesusk de jematsa de kara gul gwen hap de Alap mo
dam taha nakore zi hip,

Yesus onakon:

Ëe an tujukam de keis nibare Zi. Dam tahakamë
teirensik gwe'an.

Hen Ëe an tujukam de lampu emas nabare Zi.

2 Ëe eno mae mo syal gwibinni kitak tawana. Em abe
hap de syala dohon-hon tangan nakae ol gwek, hen
dawemkame tatem ëzauk gwek. Hen Ëe tawana: Em
karek gol gwen zi niban home olësiri gwe-gwek. Hen
men zen zënaka nenbirida gwek, ‘Ëe an Yesus mo zer
sonen zi,’ hwëna em mese sap desa akasibirida gwek,
hëndep dekam zebe ahakorena anakan tame la
gwibik, ‘An nësa de yasik tabin hip de zi.’³ Emsa mes
ano bose hap karek da gwibik, hwëna em ema ëenlala
gwe-gwek, ‘Sap sa ki asa zëbe hap de jal hap neibirida
gwer, hwëna ëe molyë kim baes ëblak.’⁴ Sap eiwa,
kirekame lowehe gwek, hwëna angkam em a dekone
mo ësyalhe kinï'an: Orep eno mae mo kwasang-
kwasangna mamna. Hwëna angkam mes betek gwer.
⁵ In zep em ere mae mo karek-karek nakon ëhalen.

Sap em mese ere mae mo nonol lowehen dawem
nakon ëlanga gwesil. Men kirekame nonol lowehe
gwek, kirekam em etan lowehen. Dekon de ëhalen
srëmkam, ki dekam asa eno mae mo jemat hap de
lampuna insa gulsul. Dekam kawesinnik esa etan
lowehe gwer. ⁶ Hwëna aha-en ki dawemna ebon mae
onak lwa'an: Men kirekam Nikolaus Bak yasik tabin

hip de zini gwëka, kirekam de lowe henna em ema
hwa kulsuk gwenan– Aena men kirekamë hen
hwaulsuk gwenanke.

7 Em dwan i nibanke!

Zep mensa Alap mo Enhona ebe mae hap ayang
gul gwizim'ira, zen desa em ësal gwen.

Men zen de tatem ëzau'uk, Ëe asa zëbe mae hap
golzim– dekam de hëndep de gwën hap de tetan
dansa twinbin hip, Alap mo nganak denaka.”

Ëna Smirnak de Kristen zi hip de surat:

8 Yesus ki zep asa gubluka, “Ola ansa emki ale gul sonen:
Smirnak de jematsa de kara gul gwen hap de Alap mo
dam taha nakore zi hip,

Yesus onakon:

Ëe an nonol lonesen nakore Zi,
hen aumwa topnak de Zi.

Ëe mesë sap tik, hwëna ama etan ngaya gwëk.

9 Ëe tawana: Em tahalha-tahalha zi, hen kareksa de
goltowe gwen zi. Hwëna eiwa dena, eno mae mo
ngatan zi mo langnak de kire-kirena beya tanganna.
Ëe tawana: Yahudi zini man emsa lamang da gwibirin.
Zen sap man zënaka nenbirida gwenan, ‘Ëe an Alap
mo hlil irin wenya,’ hwëna zen mes angkam dowal
mo kigi onak bitì gwëk. 10 Bahem ëairin. Ëe ama emsa
gubirida'an: Emsa sa ahakon dowal mo kigina bwina
yal gul nera– emsa dikim akasibiridan hap. Yakлана
dare taha-tap enkam esa jalom ëk tihinak karekkam
loweher. Hwëna tatem em anakare enlala naban
ëzaun, ‘Sap sa asa dameral.’ Ki dekam asa ebe mae
hap hëndep dikim lowehe gwen hap de mire sigina
lop tazim.

11 Em dwan i nibanke!

Zep mensa Alap mo Enhona ebe mae hap ayang
gul gwizim'ira, zen desa em ësal gwen.

Tatem men zen de ëzau'uk, zen molya noltowek–
mensa nen gwibirin, ‘Hëndep de tin hip dena.’”^d

^d2:11 “Hëndep de Tinni,” zëno dam gulsunnu, emki Why 20:14nak hlaun.

Ëna Pergamusk de Kristen zi hip de surat:

12 Yesus ki zep asa gubluka, “Ola ansa emki ale gul sonen: Pergamusk de jematsa de kara gul gwen hap de Alap mo dam taha nakore zi hip, Yesus onakon:

Ëe an mahal ben-ben nabare Zi–

nëbok eihya-ngi eihya-ngi ben-ben makan.

13 Ëe tawana: Em in dowal mo kigi mo ënake lowehe gwenan– men zao teipsinkim irik gil gwendake. Sap eiwa kirekam, hwëna karek yala in kim ebon mae onak hatak, em namae dawemkam ano bosena urensik gwek. Em dekam home Asa de taibliblanna baes tak. Hen in kim sap Antipas Baksa eno mae mo ngirinnik abe hap de jal hap dak, em dekam home Asa anakan azabeblak, ‘Ëe Zëbon de ang ta gwen zisi hom.’

Hwëna em hen Antipas Bak mo kime Abon onak tatem ëzauk gwek. 14 Hwëna ano husus gwibinni hen ki ebon mae onakye. Sap ahakon hen ema Bileyam Bak Swe mo tawa tabin sin ang ta gwenan. Sap zen orep tangan Balak Baksa tawa taka, ‘A kirekam em Israel Bak mo ausu nakore zi hip zol makan eiyas ta guzimdin,’ hëndep dekam zep zë ëkyan hezak. Zen dekon zep yang tabin boton alap hap de tembanenak ang ta gwek, hen kahalo-kahalo san ang ta gwek.

15 Hen ebon mae onakon zini ahakon kirekam hen Nikolaus Bak mo yasik tabinni nurensik gwenan.

16 Zen in zep, em ëhalen. Sap em de ëhalen srëmkam, ki Ëe asa emsa, hëndep in zen emsa yasik da gwibirin, deban mae golëejazal– are mo nëbok makare mahal ben-benkam.

17 Em dwan i nibanke!

Zep mensa Alap mo Enhona ebe mae hap ayang gul gwizim'ira, zen desa em ësal gwen.

Men zen de tatem ëzau'uk, Ëe asa zëbe mae hap golzim– dekam de orep de tembane aning gunsu twen gweblan hap, mensa orep Israel mo ausu nakore zi hip Alap gol gwizimkike, zen kim nama sasa lang san

sek gwe song gwe'akke.^e Hen zëbe mae hap Ëe asa kaso ngap-ngapsa kae gweblazim. Ëe asa etan desa aha bosekam bosemse tabir, hen ëse boseasa kasona iwe ale tabir-zim. Bosem-sena in aha molya tame nuk, hwëna men zen en de deirensi'ik, zëna enna sa anakan tame nul gwer, 'Yesus kirekam asa bose taka.'

Ëna Tiatirak de Kristen zi hip de surat:

18 Yesus ki zep asa gubluka, "Ola ansa emki ale gul sonen: Tiatirak de jematsa de kara gul gwen hap de Alap mo dam taha nakore zi hip,

Alap mo Tanena, Abon onakon:

Ëe an men zëno nwe nik syauk mo kim nihitil gweblananke,

hen men zëno tana nik tembaga ëse ang gun makan nalilingtil gweblananke.

19 Kitak em insa syal ei gwibirin, Ëe tawana. Ëe tawana: Em ema enaka kwasang eibirida gwenan. Em Asa de taibliblan nabane lowehe gwenan, hen abe hap de syala ema dawemkam ol gwenan, hen tateme ëzauk gwenan. Ëe tawana eno mae mo syala angkam man nonol syala kon esek gwe se'an.

20 Hwëna ebon mae onak an zen en husus gwe-gwe'an: Em ba habe wenya insa, Izebel Baksa, kara ul gwenan? In zen botonkam anakan gubirida gwenan, 'Ëe an Alap mo olsa de ebe mae hap ayang gul gwizimdin hip de we.' Hwëna zëno kirekam de yasik tabinni in kon zep Abon de ang ta gwen wenya beya

^e 2:17 Israel mo asu nakore zini kim sasa lang san sek gwe song gwëk, dekam man mamkam ëusak gwe-gwëk. Alap dekam zep tembane bosena "manna" sa jowen ta gwibir-zimki. Ki zep Alap dekam de mannana insa botolak mat tan hap Musasa gubluka – hen botola insa de Alap mo petinak ing gun hup. Hwëna Alap mo petina in hëndep botola in han orep mes jek-jak nek, hen Alap mo ëpba olak hom anakan ale nuk, "Kirekam jek-jak nek." Yahudi mo aha tawa tabin nikon, zao man hyanak ale nuk, "Alap mo olsa de ayang gun hup de zini Yermia peti naban botola in han kama hulak aning soka – kim Babelk de zi de Alap mo golsa dri yun hup denak golek de gwe'akke." In zep auyan-tane wal zem ëkil gil gwëk, "Nësa de ngaya tabin hip de Zi de hata zankam, dekam sa etan tembanena insa nëbe mae hap gol gwizimdi."

nik zëbon osan ang ta gwëk– ëkahalo gwe-gwenkam, hen yang tabin alap hap de tembanesa de twen gweblankamye. ²¹ Ëe mesë sap Izebel Baksa de karek gun hup de yaklana esek gul gwëk– dekam de zëre mo swi soson nakon halen hap. Hwëna zen man halen hap baes gwe-gwëk. ²² Tumna men zëwe karekna gol gwenan, Ëe asa zëwe etan hiri gulser– zao de sang-sang kareksa gollwa gwen hap. Hen men zen kahalo nei gwibik, kirekam asa gweibiridal. Zen hen karekna mam naka sa noltower– zen de karekna in kon ëhalen srëmkamye. ²³ Hen zëbon de ang ta gwen wenyahakon asa juwen tabir– dekam deka tïngare jemat-jemat Asa tame dak, ‘Eiwa, Zen zi mo enlalana hen enho naban man tame ta gwizimnira.’ Zep Ëe asa ere mae mo karek gon jam enkam emsa karek ta gwibir. ²⁴ Hwëna Tiatirak de wenyahakon home yasik tabin hip de wenyahakon home ang tak. Mensa zëbon de ang ta gwen wenyahakon gwibirin, ‘Dowal mo kïgï mo enlala aning tanna,’ desa de tawa gweblan hap em ahakon home ang tak. Em ema zi enlala karek-karekna insa nol sang-sang eibirida gwenan, zep ëe homë ebe mae hap aha syala wei yul sonezim'in. ²⁵ Hwëna em in kirekame angkam Asa laïbli gwebla'an, kire ennak tatem ëzauk gwëk– hëndep ano lwahal zannak de zau'uk. Bahem Asa de taïbli-blanna insa baes gwibin.

²⁶ Men zen de ano dwam gwibin en san lowehe gwe'ak, hen tatem ëzau'uk, hëndep aumwa hap denak de hata'ak, zëbe mae hap Ëe asa are mo sosonsa golzim– dekam de tïngare zi aususa irik gin hip denaka. ²⁷ Emki ëenlala gwen– men kirekam Mazmuruk Daud Bak abe hap dena ale gulkuke, abe hap de Bian sosonsa golblan hap dena. Zen anakarekam ale gulku,

‘Em esa tatete tangankam irik gili.
Zini men zen de ëson gwe'ak,
desa esa timbwas tabiri– men kiye,
besi tekkam de botolsa lwa tabinni.’^f

^f 2:27 Mzm 2:8-9

Hwëna sosonna in desa asa hen ebe mae hap golzim–men zen de tatem ëzau'ukye. ²⁸ Ëe hen asa hleng gwen hap de keisni ebe mae hap zerzim. ^g

²⁹ Em dwan i nibanke!

Zep mensa Alap mo Enhona ebe mae hap ayang gul gwizim'ira, zen desa em ësal gwen.”

Ëna Sardisk de Kristen zi hip de surat:

3 Yesus ki zep asa gubluka, “Ola ansa emki ale gul sonen: Sardisk de jematsa de kara gul gwen hap de Alap mo dam taha nakore zi hip,

Yesus onakon:

Ëe an Alap mo Enho nabare Zini Zen– men zen tuju nwe-masekam zinik syal gwenda-gwendake, ^h

hen Ëe an tujukam de keis nibare Zini.

Ëe tawana insa em syal ei gwibi'in. Zini man emsa kil di gwibi'in, ‘Zen ngayana,’ hwëna em in tok-tokna.

² Zen in zep, em ni truwen nakon luk tan, hen eno mae mo syala in zen tinsin hip alp gwesin, emki etan bubung gun. Sap Ëe tawana: Em insa syal ei gwibi'in, aha-en mae home su kul sone'an– ano Bian mo nwenakye. ³ In zep emki enlala gwe-gwibin– men desa orep emsa tawa da gwibikke, hen men desae ësane gwe-gwekke. Zen kirekam em etan syal tan, deban ehalek. Sap em de salok-salokkam lowehe gwen srëmkam, Ëe ebon mae onak sowë zi mo kim asa hatazal. Ki em molye hamal hap anakan ëtawa gwe guk, ‘Yaklana dekam sa hata zala.’ ⁴ Hwëna eno mae mo ngirinnik nama hen– salok-salokkam de lowehe gwen wenyaye, men zëno mae mo pakean ëjok-jok gwe srëm gwe'an. Ëe asa desa pakean ngap-ngap alala tan naban golëlowehe gwer, sap zen mes kirenak dep ëdakastik.

⁵ Men zen de tatem ëzau'uk, zëbe mae hap pakean ngap-ngapsa asa alala tazim. Hen zëno mae mo

^g2:28 Hleng gwen hap de keis hip de ola, emki Why 22:6nak hlaun.

^h3:1 Alap mo Enho de tuju nwe-masekam zinik syal gwendan hap de ola, emki 1:4 mo otde alenak hlaun.

bosem-sena Ëe molyë hëndep de ëngaya gwen hap de wenyik mo bosemse nabare buku nakon ngan gulsuzimk. Bian hon hen zëre mo dam taha nakore wenyak Ëe asa anakan kira tabir, ‘An zen– ano bi gwibiridan wenyaye.’

⁶ Em dwan i nibanke!

Zep mensa Alap mo Enhona ebe mae hap ayang gul gwizim'ira, zen desa em ësal gwen.”

Ëna Piladelpiak de Kristen zi hip de surat:

⁷ Yesus ki zep asa gubluka, “Ola ansa emki ale gul sonen: Piladelpiak de jematsa de kara gul gwen hap de Alap mo dam taha nakore zi hip,

Yesus onakon:

Ëe an lalak enna hen taïbliëblan tanganna.

Teipsin zini Daud Bak mo kunci bi gweblanna

Ëeyë zirensi'in.

Ëeyë dekam lilikinsï talusu'uk,

nara zi molya etan gulhlu inki.

Hen Ëeyë gulhlu in'ik,

nara molya talusuku.

⁸ Ëe tawana insa em syal ei gwibi'in. Hen Ëe tawana: Em tatete tangan naka hom. Hwëna em mese ano tawa tabin sin ang ta gwëk, hen home ano bosena anakan azabe gwibik, ‘Ëe Zëbon de ang ta gwen zisi hom.’ In zep ebe mae hap mesë lilikinnï talusuzimk. Desa toton nara dep?– etan gulhlu irin niye. ⁹ An kirekam sa ebe mae hap lwazim: Zini men zen emsa hit di gwibirin, Ëe asa desa tik-tik tabir– ebon mae onak de yaing gwezan hap. Zen dekam sa bokle kom son nakon anakan ëkira gwer, ‘Eiwa, Alap man emsa kwasang gwibirida gwenda.’ Zen man zënaka tim di gwibirin, ‘Ëe an Yahudi zi tangan,’ hwëna zen dowal mo kigï mo walas. ¹⁰ Sap em mese ano ol hli yulzimdin sin ang ta gwëk– dekam de kareksa de goltowen nakon asa zabeëlan srëm hap denaye. Zep Aena hen asa emsa golëzauk soner– karek yawala in kim de tingare okamanak hata'akye. In tingare auhu-kama zisi dikim akasibiridan hap sa ki lwal. ¹¹ Ëe nabakam asa hatazal. Men desa ki ulin gwëk,

dawem enkam olinik gwek. Aha zi mana hwëna ebe mae hap de mire sigisa kap da innink.

12 Men zen de tatem ëzau'uk, Ëë asa desa Alap mo gol ësenak gol te makan eiyas gïl. Zen zao sa hëndep denaban lowehe gwer. Hen Ëë asa are mo bose ësesa zëno mae mo timnik ale tabir-zim, hen are mo Bian Alap mo boseasa, hen Alap mo ë boseasa. Zen in zen–Yerusalem ëse, men zen sa ngatan zi mo lang nakon ati gwe zala, Alap zëre onakon.

13 Em dwan i nibanke!

Zep mensa Alap mo Enhona ebe mae hap ayang gul gwizim'ira, zen desa em ësal gwen.”

Laodikiak de Kristen zi hip de surat:

14 Yesus ki zep asa gubluka, “Ola ansa emki ale gul sonen: Laodikiak de jematsa de kara gul gwen hap de Alap mo dam taha nakore zi hip,

Yesus onakon:

Ano aha bosena ‘Eiwa de Zi.’ⁱ

Ëë an Zen– eiwakam hen tatetekam de Alap hap denaka golluwe gwen hap de Zi niye.

Ëë an Zen– kitak ausuna, Alap mo yang tabin nikon.

15-16 Ëë tawana em in desa syal ei gwibi'in. Zen in zebë emsa ulop gwibirida'an– san de tembane kareksa de ulop gwibin makanye. Sap em asa de kwasang gweblanna mese ëblalen gwek, hwëna home tangan asa baes ëbla'an. Zep em an men kiye– tembanena sal-salaka hom hen bot-bot naka hom. Zen in zep Ëë asa emsa kitak mungul gul. 17 Em ema ëkil gïl gwenan, ‘Ëë an kire-kire beyana. Basa dep?– tahalha gwibinni.’ Hwëna em home ere mae mo enhona tame la'an. Em in enho nakon tahalha tangan nike lowehe gwe'an– kwasap walas mo kim. Em in irkane lowe he'an hen nwe diminni. 18 Zen in zebë emsa titi tabi'in: Em Abon onak te-alakam hëndep de emas lalaksa lidak uk– dekam de ano nwenak ëtahalha

ⁱ3:14 “Eiwa de Zi,” Yohanis man Yesus mo aha bosena ale gulku “Amin”kim. Amin mo aha enlalana “In eiwa,” ahaksa, “Kirekam de hëndep lwak.”

gwen srēm hapye. Emki hen Abon onak pakean ngap-ngapsa kap laink– desa de alala tan hap, sap angkam em irkane sahera ban lowe he'an. Hen nwe hap de obatsa emki Abon onak kap ta irin– ekakim nweša ēkara gwek. ¹⁹ Zini mensaē kwasang gwibirida gwenan, zen desaē jalse gwibirida gwenan hen lek-lek ta gwibirin– dekam de zen dawemkam ēhalen hap. Zen in zep, em tūngare enho naban ēhalen. ²⁰ Ēe bira! Ēe eno mae mo enhonak de liliķinnikē zauk gwe'anzal, hen ama ga'ga so gwenan. Men zen de ano ola sa'anaka, hen liliķinnī insa ap talusublu'anaka, zēbon asa tīl, hen zini in han asa zergwē gwer. Hen Ēe deban asa aenaka itwen gwer.

²¹ Men zen de tatem ēzau'uk, Ēe asa desa gubiridal– are mo nikin gwennak de are mae han teipsinkim teinikirin hip, dekam de apdekam irīk gīn hīp. Aena hen tatemē zauk gwek. Zen in zebē angkam are mo Bian naban apdekam teipsinkim inikin gwe'an.

²² Em dwan i nibanke!

Zep mensa Alap mo Enhona ebe mae hap ayang gul gwizim'ira, zen desa em ēsal gwen.”

**Yohanis kim ngatan zi mo langnak hlauludakake–
Alap mo bošesa de teip gulsuk gweblannak:**

4 Ēe Yohanis ki zebē etan dekon kara gwek, hwēna ngatan zi mo langnak de liliķinsī zebē kon akesek. Man dalusuhuk. Hwēna ki zebē hen ola salsek– men kirekam nonol asa tonbla'ankake, sramin auku makare olsa. Zen man asa gubluka,

“Haen, an san emki sewe sezan. Ēe asa ebe hap goltrēblal– in zen ki ngein sin jowe'akye.”

² Dekam zep ki hēndep Alap mo Enhona asa bi gweblaka, hēndep dekam zebē eiwa de makan ngatan zi mo langnak hatak. Zao zebē teipsin tangan zi hip de komal tumna akesek, hen Teipsin Tangan Zini Alap Zēna zēwe nikin'inka. ³ Zēno nwe-masena man angtan-angtan gwebla'anaka– kal-kalkam hen te-ala ēšesekam, kaso lilingtūn makan. Hen boge alp te-ala ēšese makare nik komal tumna in san wal-wale gwe-gwe'ak.

⁴ Hwēna Alap mo komal tumna insa man ²⁴ enkam de ahakore komal tumkam wale nosok. Zēwe zini teipsin-teipsin nik hen

teinikin'ik– 24 enkam. Zen pakean ngap-ngapsa alala dak, hen emaskam de mire sigi alala tan naban zë teinikin'ik. 5 Hwëna Alap mo komal tumna in kon nglina man ang tasik kinä gwe'anka, hëndep dekon zep nglina mam enkam ngam ta gwe'anka, hëndep aukuna man alal tahal gwe'anka. Hen zëno dang gwën nakon seip makare syauk ngatanna tuju enkam ëhitilsik kinä gwe'ak. Desa de dam gulsunnu, zen Alap mo Enhona– men Zen tujukam de nwe-masekam zinik syal gwenda-gwendake. 6 Hen Alap mo komal tum dang gwën san ki zebë hen hi yawal makarena hlauk, hwëna zen kaca lalak makarena. Hen tumna in mo alp-alp san, ngatan zi mo langnak de otweran makare zini dan-nër dan-nërkam zë lowehe gwenan. Zëno mae mo timni dang san hen tahan san nwe en naban. 7 Otweran nwe-masena in ahana men kiye– singana. Ahana zëno nwe-masena men kiye– sapi zirya. Hen ahana men kiye– zini. Hen ahana zen men kiye– mawana heir de ihe zanna. 8 Dan-nër dan-nërkam de otweran makare zini in, zëno mae mo si alana enam-enamkam. Hen zëno mae mo timni nwe enkam ësowehek– sap si ala iltikin mae san. Zen yaklam hen kam tër tanna hom ëzausuk gwenan. Zen a kirekam mo da tine gwenan:

“Bian Alap, Teipsin Zini,
 Zen lalakna, Zen lalakna, Zen lalak tanganna.
 Zen orep mes gwëka,
 hëndep nama gwë'ara,
 hen zëno gwënna molya topse gweblak.”

9 Dan-nër dan-nërkam de otweran makare zini, zen kirekam zëno bolesa de teip gulsublun hap de terya da tine gwenan– blikip gwesik gweblan hap hen dawemsa de gol gweblan hap, Zëna in Zen komal tum dawemna in kon hëndep denaban irik gi'irake. Hen in kim otweran makare zini in kirekam terya da gwenan, 10 24kam de teipsin-teipsin wenyä in dekam zep nol ik gin niban boklena kom da gweblanzal– hëndep de gwën Teipsin Zini zëre mo nwenak. Zen dekam zëre mae mo mire sigina talwesin nika kang da gwenanzal– dekam de Bian mo nwenak ëbetek gwen hap. Hen dekam zëno bolesa anakan teip nulsuk gweblanan,

11 “Are Bian, ano mae mo Alap,
 Em en airis– tërkam de Emsa ta gweblan hapye.
 Dikire tingare sosonna Ebon lwa gwek.

Dikire ere mo bosena teip nulsublunda gwek.
 Sap tūngare kire-kirena Eme yang tabirki,
 hen eno enlala gwibinkim ki tūngan ējowenda gwek
 hen ēngaya gwe-gwek.”

**Yohanis kim buku lak gun nuban Alap
 mo domba tane naban akekake:**

5 Alap mo dam tahanak, ki zebē buku lak gulsunnu hlauk.
 Bukuna in alekam mes eihya-san eihya-sankam sowehek,
 hen hulen nik lwa'ak. Dokot buknu tuju enkam. ² Hwēna ki
 zebē hla tak– Alap mo dam taha nakore jana nabare zi
 sosonna, ol mamkam kim taken gwe'anika,

“Nara en airis?– zen de tujukam de dokot buknu
 ansa hīl tī sonebirzin hap, hen zen de bukuna ansa
 kwala-kla gun hupye.”

³ Hwēna aha-en mae hom tangan nadakastik– zen de bukuna
 insa kwala-kla gun hup, hen zao de alena insa de baca gun
 hup– sap ngatan zi mo langnak de wenya, sap auhu-kamanak
 de wenya, hen juwen zi mo langnak de wenya. ⁴ Ēe dekam
 zebē yusyustīn nīban gona gwē'ak– mae hap, “Hare zini aha-en
 mae homke!– zen de bukuna insa kwala-kla gun hup, hen zēwe
 de alesa baca gun hup denaye.” ⁵ Hwēna in zen teipsin-teipsin
 wenya 24 enkam lowe he'ak, zen zep ahanik asa gubluka,

“Bahem gona gwēn. Singana insa emki hla tan. Zen
 Yehuda mo auyan-aza nakorena,^j teipsin zini Daud
 Bak mo Auyan-tane. Zen mes zēre mo jal zini
 holenak zaubirida ineka. Zen Zen sa tujukam de
 dokot topna insa hīl tī sonebiri, hen bukuna insa Zen
 sa kwala-kla gulu.”

⁶ Hwēna Domba Tanesa zebē hla tak, Alap mo komal tum
 golek denak zau'unika. Dan-nēr dan-nērkam de otweran makare
 zini in zē ngirīn da'ak, hen tūngare 24kam de teipsin-teipsin
 wenya in. Domba tanena in hla tankam san de Alap hap de
 zip soblanna. Zen wei-wei naban zē zau'unika. Zēno nola kore
 hli-hlina tuju enkam. Nwena hen tuju enkam. Tujukam de
 nwena insa de dam tasibinni, Alap mo Enho mo tujukam de
 nwe-mase– mensa Alap tūngare okamasa de amjan gwibin hip

^j5:5 “Yehuda,” zen Israel mo aha zi ausu. Raja Daud zen dekon saltīkī,
 hēndep Yesus hen dekorena.

dam tasibirkiye. 7 Hëndep ki zep Domba Tanena in song gwe zaka, ki zep hëndep bukuna in sa Alap zëre mo dam tahanak gul inki. 8 Domba tanena in kim gul in'inka, dekam zep dan-nër dan-nërkam de otweranna in, hen 24kam de teipsin-teipsin wenyä in boklena kom da gwebla'anzak. Zen kítak gitar makare naka deirensi'ik, hen emaskam de pancisa deirensik. Emaskam de pancina in, zen men zao Alap hap irase dawem nabare te kilí ang nulsuk gweblananke. Irase dawem nabare te kilí in mo dam gulsunnu, Alap mo irik ginnik de bití gwen wenyik mo ol gu sone gweblan. 9 Zen dekam zep tär äsena da'ak:

“Em airis– bukuna ansa de gon hap,
hen dokot topna in sa de hil ti sonebin hip.

Sap Emsa mes dak,
hen eno kalkam ema zini ngan tasibirki–
desa de Alap onak dep kap gulhan hap,
sap tingare zi ausu nakore zi,
sap tingare men-kore men-kore ol ton gwibin zi,
hen tingare irik gin lang nakore zi,
hen kirekam-kirekam sop zi ausu.

10 Em mese desa tingan Alap mo irik ginnik dep
golëbiti gweka.

Hëndep zen sa loweher–
sa de Alap mo golak de syal ta gwen zini kiye.
Zen hen sa tingare okamana irik nil gwer.”

11 Ki zebë etan dekon kara gwek, hen Alap mo dam taha nakore zi beyam-bya mo olsaë sak. Zëno mae mo beyana banakan dep?– aítbinni, hëndep ratusan jutanak man yap tamank. Zen man Alap mo komal tumna in sa wale nososuk– hëndep dan-nër dan-nërkam de otweranna hen teipsin-teipsin wenyä in han. 12 Zen terya ol mamkam da'ak:

“Domba Tanena men desa Alap hap zip nosoblakke,
Zen airis– tingare langsa de bi gwibin hipye.
Dikire tingare sosonna hen enlala blala Zëbon lwa gwek.

Dikire kítak betek në gweblak hen boklena kom da gweblak.

Dikire kítak zëno bosena teip nulsuk gweblak
hen boltere nul gweblak.”

13 Ki zebë etan salbiridak– tingare zini hen tingare otweranna–

sap nglinak dena,
 okamanak dena,
 hi mwanak dena,
 hen juwen zi mo langnak dena,
 hēndep kītak tangan.

Zen tērya anakan da'ak:

“Teipsin Tangan Zini Alap hen Domba Tane zem in
 han
 dikire tingan zēno nik mo bosena boltere noso
 gwizimk,
 hen blikip neisik gwizimk.
 Dikire tingan teip nososuk gwek,
 hen dikire tingingare sosonna Zēbon nebon hēndep
 denaban lwa gwek!”

¹⁴ Dan-nēr dan-nērkam de otweran nwe-mase makare zini in ki zep ding nulzimk, “In eiwa.” ²⁴kam de teipsin-teipsin wenyā in dekam zep boklena kom dak, hen Eirzi-Bia mo bosena boltere nosozimk.

**Domba Tanena kim dokot buk
 top-topna hīl tī sonebirkike:**

6 Ki zebē hwēna Domba Tanena insa hla tak– Zen kim nonol dokot topna buku lak gulsunnu in kon hīl gīl soneka. Ki zebē hen ola sak dan-nēr dan-nērkam de otweranna in kim ahanik gu aneka, “Haen!” Zēno ol aukuna in men kiye–ngli glung aukuna. ² Ki zebē hwēna hla tak– kuda ngap-ngapna kim te sokin zi'anaka. Zini men zen zersong gwe'an zaka janasa gwirenka. Gwērbonna hen man ala nosoblak, sap Alap mes zēbe hap golblaka– zen de eijannak yei-yēk gwen hap denaye. In zep eijannak dep ati gwe ine zaka.

³ Ki zep etan Domba Tanena in aha dokot topna hīl gīl soneka. Dekam zebē etan sak– aha otweran nwe-mase makare zini in kim gu aneka, “Haen!” ⁴ Aha kudana hen dekam zep etan te sokin zika. Kudana in zēno alana kal-kala. Zini in zen zersong gwe'an zaka zēbe hap hen man Alap sosonsa golblaka– dekam de auhu-kama nakon umlaesa gulsun hup denaka, zi dikim zēnaka tamera gwen hap. Zēbe hap zep nēbokna sērkam de blal tangan naka nolblak.

⁵ Domba Tanena in ki zep etan dokot topna dan-ahanna hīl gīl soneka. Dekam zebē hen otweran nwe-mase makare zini

insa ahanaka salblak– kim gu aneka, “Haen!” Dekam zebë hen etan kuda kakakna hla tak– kim te sokin zi'anka. Zini men zen zersong gwe'an zaka zen kire-kire dohonsa dikim timbang gul gwensa gwirenka. ⁶ Etan ki zebë ola sak– dan-nër dan-nërkam de otweran ngirinnik iwe, san de zi tangan mo ol. Zen man mamkam kuda tahannak de zini insa anakan takenblaka:

“Beras mo hargana emki gulk'nen tan: Beras dawemna angkam, aha-ere litera, aha-ere yakla blalkam de syal gwenkam de zen. Beras karekna, dan-ahare litera, zen hen aha-ere yakla blalkam de syal gwenkam de zen.^k Hen minyak goreng naban ho mamak naban, zen hen sa sërkam hargana gulk'nen nër, hëndep dekam zini bakam dep?– lop ta gwen naye.”

⁷ Ki zep hwëna etan Domba Tanena in dokot topna dan-nër dan-nëra hël gël soneka. Dekam zebë etan sak– otweran dan-nër dan-nëra in kim ahanik gu aneka, “Haen!” ⁸ Hwëna ki zebë etan hla tak– aha kudana kim te sokin zika. Zen hwëna mes tangan sang-sang hap sopna lengse gweka. Zini men zen zersong gwe'an zaka bosena “zi tamera gwen hap de Zini.” Lun kon hen ahanik ang gweblan da'anka. Zëno bosena “juwen zi mo langnak de Teipsinni.” Alap dekam zep zëbe nikhip golzimki– zen dikim okamanak de zisi aha hlik en naka lamera song gwen hap. Zini dan-nër dan-nërkam de äitbir song gwenkam, ahanik de tün, dan-ahan de lowehen– kirekam de äitbir song gwenkam.

Ahakon eijankam de juwen,
ahakon tembane srëm hap de juwen,
ahakon sang-sang yawala kon de juwen,
hen ahakon otweran jal-jal de gwidre gwen nakon de juwe gwen.

⁹ Zen kim has eisiki, dekam zep Domba Tanena in dokot buknu aha-ere taha-tapna hël gël soneka. Dekam zebë zini hlauludak, Alap hap irase dawem nabare te kil tru tasik gweblan hap de meja iltikinnik ëzau'uk.^l Zen men desa Yesus

^k6:6 “Beras dawemna” desa Yohanis “gandum dan nakore tepung”kam ale gulku. Hen “beras karekna” desa “jelai dan nakore tepung”kam ale gulku. Tepungna, zen zëno langnak de mwin-mwankam de tembanena zen– men kiye, dovena hen berasna, awe de zi hip dena.

^l6:9 Irase dawem nabare te kil mo gulk sun de enlalana, emki Why 5:8nak hlaun.

hup de ol gol halada gwen jal hap damera gwekke– zëno mae mo angna. ¹⁰ Zen ol mamkam ëgu ine gwe'ak,

“Are Bian, teipsin tangan Zini, Em-en tangan lalakna, hen taibliblanna Em-en. Auhu-kamanak de zisi de heip gun hup dena, etan holona banaka'nen? Sap zen zen asa damera gwek.”

¹¹ In zen ki ëgu gwe'ak, zëbe mae hap pakean ngap-ngapsa alala dazimk. Hen man nenbiridak,

“Emki engka en ëeissin. Kim de ëKristen gwen wal bose wal omka tamerankam su nul sone'ak, zen dekam sa ki lwal. Men kirekam emsa damera gwek, kirekam sa hen desa tamerankam su nul soner– men kire enkam beyana Bian Alap dam gulsun dakake.”

¹² Hwëna ki zebë etan Domba Tanena insa hla tak– kim dokot buknu enamna hül gïl soneka. Dekam zep sërkam de jingïl yawala taïlki, hëndep yakla nwena man kakak gweka– kaen glaing-gling kakak makan. Hen benna man kal-kal gwek– san de kala kiye. ¹³ Keisni dekam zep nglï nakon kama san dep lanna hlaka– san de asese yawal de taïnkim de tetan dan lanna hlanna kiye. ¹⁴ Nglina man esek gweka, hëndep man jek-jak gweka. Hen tingare kwatap-kwatapna hen kama-tek kama-tekna man langa san dep ëese-sek gwek. ¹⁵ Dekam zep tingare zini ëani-ning gwek– kaso-hul kaso-hulak hen kwatap-kwatapnak de kaso kles-kles san.

In zen ani-ning gwek, zen sap auhu-kamanak de teipsin-teipsinni,
hen nol-nolkam dena,
sap jana nabare nik mo mam-mamna,
hen kire-kire beya wenya,
hen sap sosen nabare wenya,
hen sap zi mo tana iltikinnik de lowehen wenya,
hen kirenak de lowehen srëm wenya.

¹⁶ Kwatap-kwatapna hen kaso-hul kaso-hula insa man nahërhebirida gwe'ak, “Asa em kei-king gun! Asa em ani-ning gun– Teipsin Zini Alap ne Domba Tane nik mo jal hül inni an kon!^m ¹⁷ Sap angkam Alap mo yakla yawalak mes zaul– dekam de zëre nik mo jalsa hül in hip denakye. Hen nara zi molya zëno nik mo nwenak tatem zauku?!”

^m6:16 Hos 10:8, Luk 23:30

**Alap mo capkam kim 144 ribukam Israel
mo zi ausu nakore zini mirenak al dasibikke:**

7 Ki zebë hwëna Alap mo dam taha nakore zini dan-nër dan-nërkam hlauludak. Ahana okama yakla hata sezan topnak zau'unka, hen ahana yakla nikin anen topnak zau'unka. Aha darena hen eiha-lip eiha-lip top-top san yaun daka. Zëno mae mo syala, zen asese de zëno mae mo irik gin nikon taïn srëm hap– sap eik sin, hi san, ahaksa te-te syan. ² Hen Alap mes dekam zëbe mae hap sosonna golzimki– dekam de kama naban hi naban karek son hap dena. Hwëna ki zebë Alap mo dam taha nakore zini ahana hla tak– yakla hatase gwezan nakon kim hatase zaka. Zen Ngaya Zini Alap onakore capsa golhatase zaka. Ki zep ol mamkam takenbirida zaka– dan-nër dan-nërkam de wenyä insa,

³ “Na-en bahem kama naban hi naban timbwas son, hen tenya. Anik nonol Alapsa de betek gweblan zisi mirenak capkam al lasibik. Zen mana hen ëtimbwas gwenank.”

⁴ Dekam zep asa nenblak,

“Zini 144 ribu enkam sa mirenak al dasibir– Alap mo capkamye. Zen kitak dua-blas enkam de Israel mo auyan-aza nakorena. ⁵⁻⁸ Aha-ere auyan-aza nakore zini, 12-ribu 12-ribu enkam sa capkam al dasibir. Israel mo auyan-aza mo bosem-sena, a zëno mae mo ausu nakore naka moye: Yehuda, Ruben, Gat, Asyer, Naftali, Manasye, Simeon, Lewi, Isakar, Zebulon, Yusup, hen Benyamin.”

Yohanis kim sërkam de zi trana hlauludakake:

⁹ Hyanak ki zebë etan kara gwëk. Eë sërkam de zi tra beyam-byasaë hlauludak. Aha-erenak tagal gwesik. Zëno mae mo beyana aïtbinkim toton nara dep?– sul sonenna. Zen Alap ne Domba Tane nik mo dang nakon pakean ngap-ngap alala tan naban ëzau'uk, hen tahakam kawang ala maum hasesa isrip-sri hap deirensi'ik. Zen tingare irik gin nikorena, tingare zi ausu nakorena, tingare sop zi ausu nakorena, hen tingare ol ton gwibin zi ausu nakorena. ¹⁰ Zen man ol mam-mamkam anakan ëtaken gwe'ak,

“Nère mae mo Bian Alap
 Zen teipsin tangannak nikin'ira.
 Nèno mae mo èngaya gwenna an,
 zen Zèbon en onakon
 hen Domba Tanena in onakon.”

11 Tingare Alap mo dam taha nakore zini zen èzaunkum man Alap mo komal tumna insa dot nososuk. 24kam de teipsin-teipsinni in hen dan-nèr dan-nèrkam de otweran nwe-mase makare zini in hen zèno mae mo ngirinnik lowe he'ak. Zen dekam zep kitak nol ik gin niban boklena kom dak, hen anakan Alapsa boltere da'ak,

12 “In eiwa! Dikire Alap en hon kitak lwa gwek-dawemna, ngatanna, enlala blala, hē'ho gwibinni, bose dawemna, hen tingare sosonna, hēndep denaban. In eiwa tangan.”

13 Ki zep 24kam de teipsin-teipsin wenya in kon ahanik asa takensiblika,

“Pakean ngap-ngap alala tan wenya an, banakare wenya? Hen enda kon yaing gwezak?”

14 Ki zebè ding gulbluk, “Bian, èe tawa naka hom. Diki tawana em.”

Ki zep hwèna asa ding gulbluka,

“Zen an men zen sèrkam de karekna insa nyaubikke-in kim Yesus hup de jal hap zini karek da gwibikke. Zen mes zère mae mo pakeanna ngan dasibik-Domba Tanena in mo kalkam.

Zen dekam zep zèno mae mo pakeanna èngap-ngap gwék.

15 Zen in zep Alap mo komal tum alp nakon lowehe gwenan,

hen Zèno bosena mam nul tine gwenan-yaklam denaban kam denaban.

Desa Zèn sa golèlowehe gwera, zep zen karekna molya etan noltowek.

16 Zen dekam molya etan usak naban ho-hole naban neiszimk.

Yakla sal-sala hen molya etan nèsblak.

17 Sap Domba Tanena in Zen Alap mo alp nakon
 gwë'ara,
 Zen Zen sa domba zaho ta gwibin zi makan
 zaho ta gwibiri.
 Zen Zen sa zëbe mae hap hëndep de ëngaya gwen
 hap de aili hona zertreizimdi.
 Hen Alap sa zëno mae mo nwe go-hona
 ngan tasibir-zimdi.”

**Domba Tanena in kim aumwa hap
 de dokot buknu hil gil sonekake:**

8 Ki zep Domba Tanena in dokot buknu tujuna hil gil
 soneka. Ngatan zi mo langna dekam zep ol maena hom
 gweka– san ha holona stenga jam enkam. ² Kim nama balk
 enkam lowe he'ak, ki zebë hwëna Alap mo dam taha nakore
 zini tuju enkam hlauludak. Zen men zen Alap mo dang nakon
 ëzauk gwenanke.ⁿ Zëbe mae hap sraminsi kap dazimk.

³ Ki zep hwëna Alap mo dam taha nakore zini ahana hata'an
 zaka. Zen emaskam de meja alpnak zau'un zaka– men zëwe
 Alap hap irase dawem nabare te kilil tru dasik gweblananke.^o
 Zen panci emassa gwirensi'inka. Zao zep hen te kilil beya
 tangankam kap dablak. Desa zep pancinak iwe siri gulsuku–
 tingare zini men zen Alapsa betek në gweblanan, zëno mae mo
 ol gu sonen naban. Desa zep mejana in kore syauk nuban siri
 gulku. ⁴ Dekam zep zëno tahanak de panci nakon irase dawem
 nabare butna Alap osan dep sewesek– hëndep zi mo ol gu
 sonen naban. ⁵ Zen kim hya gwesik, dekam zep etan pancinak
 iwe meja nakore syauknu bwang ta seka, desa zep auhu-kama
 san dep hiri gul ineka. Nglina dekam zep sërkam tadre tineka–
 hëndep ngli ang naban. Hen jingil yala dekam zep gwëka.

ⁿ8:2 Tujukam de dam taha nakore zini in, san ha mensa keis mo kim
 hlauludakake?– pasal 1 ayat 16nak hen 20nak. Aha dam gulsunnu, tujukam
 de Alap mo dam taha nakore zini mensa Yahudi mo auyan-azana anakan
 nenbirida gwek, “Tuju enkam Alap mo dang gwën nakon ëzauk gwenan.”
 Ahana Mikayel Bak (Dan 10:13, 10:21), hen ahana Gabriel Bak (Luk 1:19,
 Dan 9:20-21).

^o8:3 Irase dawem nabare te kil mo gulk sun de enlalana, emki Why 5:8nak
 hlaun.

**Tuju enkam de Alap mo dam taha nakore zini kim
sramin gublun danna ekon gwesik hanakke:**

⁶ In kim kirekam okamanak lwa'ak, tuju enkam de Alap mo dam taha nakore zini in zen sraminni deirensi'ik, dekam zep ehohle gwe'ak– sraminni insa de gublunda inen hap.

⁷ Nonol zen gubir aneka, dekam zep hendepe es kwa-kwakna o makan il tika, hwena zen hen kala ban syauk nuban de siri nenna– san de ding-dingkam de il tin ona kiye. Okamana dekam zep eihya nakon^p hwei-swis gwek, hendepe dekore tenya hen dekore tingare so naban.

⁸ Hen aha zini kim gubir aneka, hwena ee dekam zebë kwatap yawal makare naka hla tak, hwena syauk mo kim hi-hiti'inka. Desa zep hi san hiri da inek. Hina dekam zep eihya nakon^q kal hap jowek. ⁹ Men dekon kal hap jowek, dekore tingare kirekam-kirekam otweranna man hendepe kitak juwesik, hen dekore kapal-kapala man kitak etimbwas gwek.

¹⁰ Dan-ahan zini kim sramin zemka gubir aneka, keis yawala dekam zep hendepe ngli nakon ho-nwe ho-nwenak dep zan zaka. Zen seip yawal makan hi-hiti'inka. Dekam zep okamanak de weyana eihya nakon^r ekarek gwek. ¹¹ Keisni in mo bosena “Etekna.” Dekam zep hona eihya nakon eetek gwek. Zini dekam zep beyakam juwek– ho etekna insa de ote gwibin nikon.

¹² Dan-ner dan-ner zini kim gubir aneka, hendepe dekam zep yaklana, benna, hen keisni ekarek gwek. Dekam yakla nwena aha-ere yaklana dua-blas jam enkam hom zil gwe'anka, hwena delapan jam enkam zil gwe'anka, dekam zep etan okamana kawesik gwe'ak. Benna, keisni, hen kirekam. Zen hen dekam dua-blas jamkam bejen engatan gwen, hwena delapan jam enkam. Zen kim engatan gwe srëm gwe-gwek, dekam serkam tangan kawesik gwek.

^p 8:7 Eihya nakon awe, enlalana satu pertiga.

^q 8:8 Eihya nakon awe, enlalana satu pertiga.

^r 8:10 Eihya nakon awe, enlalana satu pertiga.

¹³ Zao ki zebë etan kara gwek, dekam zebë mawana heiri salblak. Zen gulk tangan en san ihe nasen'an haka, hen man taken nasen gwe'anka,

“Auhu-kamanak de zini, kareksa sa hla nul,
kareksa sa hla nul, kareksa sa hla nul!

Etan ahakore dan-ahare nik de gublun dankam,
banakan wëhë ëgwë'ak?”

Aha-ere taha-tap zini kim sramin zemka gubir anakake:

9 Hen etan dekam zep aha-ere taha-tap zini gubir aneka. Ëë dekam zebë hëndep keisni hla tak– ngli nakon kim kama san dep zan zaka. Dekam zep keisni in hap juwen zi mo bwi kawesinnik dep de kuncina nërblak.^s ² Keisni in zep kuncina inkam talusuku– kama hulak de bwi kawesin yala insa. Butna dekam zep kon mam enkam te sok– san de wanga trun syauk butna kiye. Butna in hap zep ngli naban yakla naban ka neis'ik. ³ Butna in kon zep hwëna lerangna okama san dep tuwehek. Zëbe mae hap Alap sosonsa golzimki– men kirekam dare ëk hap hen golzimkike, dekam de zisi hit ti gwibin hip. ⁴ Zen hom gubiridaka– sona, tenya, hen obwagasa de karek ta gwibin hip. Zen diki zi ensa de karek ta gwibin hip gubiridaka– mensa mirenak Alap onakore capkam al dasibir srëm gwekke. ⁵ Hwëna tamerankam dep hom gubiridaka. Zen diki sap'nen de karek ta gwibin hip– holona benna aha-ere taha-tap enkam. Sosonna man hen golzimki– sërkam tangan de karek ta gwibin hip denaka. Zëno mae mo hit tinna men kiye– hen dare ëk mo hit tinna. ⁶ Aha-ere taha-tapkam de benna inkam sap sa zini juwen hap ëdwam gwe-gwer, hwëna molya kim juwek. Zen sap sa tin hip ëdwam gwe-gwer, hwëna zëbon mae onakon tin hip dena nama langa tangannak.

⁷ Lerangna in mo nwe-masena, san de kudasa de eijan hap wër tyasibinni kiye. Zëno mae mo nolak, san de emaskam de mire sigisa de alala tanna kiye. Hen zëno mae mo nwe-masena, san de zi nwe-masena kiye. ⁸ Zëno mae mo nol alana, san de kwalbasa nol alana kiye. Zëno mae mo ëk danna, singa ëk sil

^s**9:1** Yohanis man anakan ale gulku, “Keisni in hap nërblak.” Zen kim gwë gweka, dekam zini keissi man enlala nëblanda gwek, “Zen san de zini kiye.” Ahaksa zini in zen kuncina zerka, san ha zen diki keisni insa de kara ta gwen hap de Alap mo dam taha nakore zi.

makan. ⁹ Zëno mae mo bik danna drak-drakna– san de eijan hap de besikam de bitisa ala gunnu kiye. Zëno mae mo si ala aukuna men kiye– kereta kuda beyam-bya de eijannak dep hlu-hluk gwenna. ¹⁰ Zëno mae mo abala dare syakna– men kiye, dare ëkna. Zëno mae mo sosonna zen zëwe– zisi dikim karek ta gwibin hip denaye, holona benna aha-ere taha-tap enkam de karek ta gwibin hip. ¹¹ Zëno mae mo teipsinni hen ki. Zen zen– hëndep de golëjuwen hap de zi niye. Zëno bosena Ibrani olkam “Abadon,” Yunani olkam “Apolion.” Bose darena in mo enlalana, “zisi de golëliwe gwen hap de Zini.”

¹² Dan-ahare karek tabin hip dena insa heiri kira tabirki, ^t nonol wenya mes tap gwenan. Zëno hyanak etan dan-dan sa naptazal.

**Alap mo dam taha nakore zini enamna
kim sramin zemka gubir anakake:**

¹³ Alap mo dam taha nakore zini enamna in ki zep sramin zemka gubir aneka. Dekam zebë ola sak– irase dawem nabare te kilsï de tru tasik gweblan hap de mejana in kon kim te sok. Mejana in zen Alap mo dang nakon nola gwenan– emaskam de syal gwizimdinni, hen dan-nër dan-nërkam de top-top naban. Dan-nër dan-nërkam de top-topna in man gulk sun ëteipsiksek. ¹⁴ Ola in zen kals nakon te sok, zen enamna in zen gubir aneka, desa anakan nenblak, “Empat enkam de dowal yawal-yawala^u mensa weyana Efrat mo ananak dahalebik, emki hïl ti sonebin.” ¹⁵ Dekam zep hïl ti sonebirki. Alap yaklana insa orep mes hamal taka– dekam de hïl ti sonebin hip denaye, zen dikim yaklana dekam en okamanak de zisi eihya hlik naka^v golëeijankam tamerasin hip. ¹⁶ Anakan hen ama sak, “Kudakam de eijan hap de zi mo beyana, dua-ratus juta enkam.”

¹⁷ Hen nwe lirisin nënna inkam ëe ama kuda beyam-byana insa hlauludak– hen in zen zëno mae mo tahannak teinikin'ikye. In zen zë teinikin'ik, zen besikam de bajusa alala dak. Ahakon sërkam de kal-kal tangan naka– san de syauk hitinni kiye.

^t9:12 Heiri kim nonol takenbiridaka, zen Why 8:13nak.

^u9:14 Empatkam de dowal yawala in hap, Yohanis “malaikat-malaikat”kam ale gulku. Hwëna malaikatna an man yap orep Alap onakon ësonon gwek– dowal mo kigi onak de bitï gwen hap. In zep tahalebin nik lowe he'ak. Zep “dowal”kam Orya olkam awe li nul sonek.

^v9:15 “Eihya hlik naka” awe, enlalana satu pertiga.

Ahakon ngli kaillim angtan-angtan makare naka– men kiye, kaso lilingtinnī. Hen ahakon yong-yong angtan-angtan naka. Kudana in mo nola, san de singa nola kiye. Hen mip nakon hi nwe mo kim ëbwak ta gwe'ak– syauknu, butna, hen irase karekna. ¹⁸ Sap kudana in zen mip nakon ëbwak ta gwe'ak, zen zep okamanak sang-sang yala hatak, hëndep okamanak de zini eihya hlikna^w dekam zep juwesik. Ahakon syauknu in hap juwek, ahakon butna in hap, hen ahakon ase karekna in hap juwek. ¹⁹ Kuda beyam-byana in mo sosonna, zen mipnak hen abalak. Zëno mae mo abala, san de wanya mo nola kiye. Abala in zen dekam zini hit di gwibik. ²⁰ Hwëna zi mosrona men zen sang-sang yala in kon juwe srëm gwëk, zen hom kim tapbla nuk– yang tabin dowal-dowalsa de betek gwibirida gwenna. Zen nama boklena kom daberida gwëk– sap emas nakon de yang tasin dowal, perakkam dena, tembagakam dena, kaso nakorena, hen tenya korena. Dowal-dowala in sap nwe kara gwen srëmna, hen ol san srëmna, hen ëtë nasen gwen srëmna. ²¹ Hwëna zini in dekam hom mae zëre mae mo karek-karek nakon ëhalek– sap zisi de tamera gwenna, meiyersa de golzauk gwenna, ëkahalo gwe-gwenna, hen sowëna.

**Yohanis kim Alap mo dam taha nakore
zinik buku betekna gul inkike.**

10 Ëe ki zebë Alap mo dam taha nakore zi sosonna ahanaka hla tak– ngatan zi mo lang nakon kim ati gwe'an zaka. Zen but zërati gwezak, hen boge alpna nolak lak gwe heblak. Nwe-masena hen yakla mo kim ngatan gweblaka. Zëno tanana hëndep ik danna men kiye– syauk hitinnī. ² Tahakam buku lak gun beteksa gwirensikī, hwëna zen hil gil sonen nik lwa'ak. Dam tanana hinak zauk ineka. Irgwa tanakam kamanak zauk ineka. ³ Ki zep ol mamkam takenka– singa mo zairin makan. In kim ki Alap mo dam taha nakore zini in takenka, dekam zep ngatan zi mo lang nakon ola mamkam wet sok– san de ngli glungna kiye, tuju enkam de tadrenna. ⁴ In kim tujukam de ngli glung makare ola in zausuk, ëe dekam zebë sap ale gun hup enlala gwe'ak. Hwëna anakanë ngatan zi mo lang nakore olsa ahanaka sak,

^w9:18 “Eihya hlikna” awe, enlalana satu pertiga.

“Emki tujukam de nglī glung makare ola insa ere en hap aning gun. Bahem ale gun.”

5 Dekam zep Alap mo dam taha nakore zini men zen hinak zauku hen kamanak, zen ki zep dam tahana nglī san dep teisya ineka, 6 dekam zep ngaya zini Alap mo bosekam gu ineka,

“Alap men Zen kitak yang tabirki, sap nglina, okamana, hina, hen zēwe de kirekam-kirekamna, ēe zēno bosekamē emsa gu-gubirida'an: Zen molya etan yakla yala insa esek gulku. 7 Hwēna Alap mo dam taha nakore zini tujuna in kim de sramin zemka gubir ane'anka, Zen dekam sa zēre mo kalang gwe gunnu syal gwibiri– mensa orep zēre mo ol ayang gul gwen zi en hap goltrei gwizimkike.”

8 Dekam zebē ngatan zi mo lang nakore ola insa etan sak, anakan kim asa tonbla'anka,

“Em buku kwala so gunnu insa de gon hap song gwen– in zen zini in mo tahanak lwa'anke, men zen anakan zau'ura, aha tanakam hinak, aha tanakam kamanak.”

9 Ēe dekam zebē hēndep zēbon osan dep song gwek, hēndep abe tak– zen dikim buku betekna insa abe hap golblan hap. Ki zep asa gubluka,

“Emki gul irin, hēndep twinbir. Mip ennak sap dērek naka esa eisbiri– men kiye, sobwal hona. Hwēna ungala mwanak sa husus gwer.”

10 Ēe ki zebē zēno tahanak gulink, hēndep twinbik. Mipnak sobwal ho dērek makare nakaē eisbik, hwēna kimē ala gwibik, dekam zebē husus gwibik.

11 Zao zep hen asa nenblak,

“Bukuna insa twinbiri, zēwe de ola insa em etan gol haladan. Sap zen ngein sin de kirekam jowen hap dena– tingare zi dikim ētawa gwen hap, sap men-kore men-kore zi ausu, sap kirekam-kirekam sop zi ausu, hen tingare ol ton gwibin zi ausu, hēndep sap teipsin-teipsin wenya.”

Zi dare de apta zan hap de ol:

11 Ki zep meter blala abe hap nolblak. Zëno blala san de dutena kiye. Ki zep Alap asa gubluka,
 “Em ano gol san song gwen hen ngirin tekson en naka metera inkam akasibli, hen zëwe de kalsna. Hen zini men zen ano bolesa dekon teip gulsublun hap zëwe lowe he'an emki aitbin. ² Hwëna alp san de teksonna bahem akasibin. Sap desan dena mesë Yahudi srëm zi hip golzimk. Zen sa Yerusalemsa, ë lalakna ansa, tanakam nyauk gweblal– holona benna 42 enkam. ³ Ëe asa zi daresa teisya soner. Zen kaen glaing-glingsi sa da koso gwera– dekam de goltreizimdin hip, ‘Ëe ama emsa gosa labirida gwe'an.’ Zen Are mo olsa sa 42kam de benna inkam ayang ul gwizimdi.”^x

⁴ Zi darena in, gulk sun de olkam de guzimdinni, zen tenya zaitun dare, ahaksa lampu dare. Zi darena in Teipsin Tangan Zini Alap mo dang gwën nakon yauk gwenda.^y ⁵ Alap sa sosonna zi darena in hap golzimdi. Dekam zi mae de karek son hap alp gwizimdinni, dekam sa zëno nik mo ëk tihî nakon syauknu wet noso gwizim. Zen dekam sa zëre nik mo jal zini insa tru kulsuk gwera. ⁶ Zëno nik mo sosonna hen ki– o dikim il ti gwen srëm hap dena. Zen diki zëre nik mo abe ën enkam de etan il ti gwen. Alap mes kirekam zëbe nikhip sosonna golzimki– holona in kim zëre mo ola ayang ul gwe'anka, dekam en dep. Hen zëno nik mo sosonna hen ki– tingare weyasa dikim kal hap li kul sone gwen hap denaye. Hen okamasa de banakare maekam heip ul gwen hap de zëno nik mo sosonna hen ki– beyana men kirekam zëna dwam eibi'inkaye, kire enkam de heip gun hup.

⁷ Kim de Alap mo olsa de ayang ul gwenna 42kam de benna inkam su kul sone'anka, ki sa hwëna otweran nwe-mase makare dowal yala juwen zi mo lang nakon wet so zala. Zen hëndep dekam sa zieija zala, hëndep sa zili.^z ⁸ Zëno nik mo

^x 11:3 “42 benna” awe, Yohanis man ale gulku 1.260 yaklakam.

^y 11:4 Zaitun te dare hen lampu dare hap de ola, emki Zakharia 4:1-14nak hlaun. Zi darena in, zëno nik mo sosonna ayat 5-6nak awe men kiye hen– Musa ne Elia nik mo sosonna.

^z 11:7 Otweran dowal hap de ola, emki pasal 13nak hlaun.

tokna molya na-en nyehanuk, hwëna isrip-sri hap sa ora bolak kamanak nyehal– ë yala in zao zëre nik mo Bianna te-lidak sonnak makan da inkke. Ëna in, zëno gulk sun de ol blaorankam de bosena “Sodom,” ahaksa “Mesir.”

⁹ Dekam tîngare zini sa zëno nik mo tokna karatda noso gwer– yaklana dan-ahan, ahana ngîrîn ngam sonnak. Tîngare zini, sap tîngare zi ausu nakon, hen tîngare îrîk gîn lang nakon, hen tîngare ol ton gwibin zi nikon, zen sa kama hulak de zehanun hap ëjalse gwer. ¹⁰ Tîngare auhu-kama zini sa tangan ëisrip-sri gwer– zi darena in mo tok naka de akenkamye. Zen zep sa isrip-sri hap gol-gol san twen nasen gwer. Zen mae hap sa ëisrip-sri gwe-gwer, “Ol ayang gul gwen zi darena men zen karekna beyakam nèbe mae hap ol gwizimki, zen mes lîlki.” ¹¹ Yaklana kim de dan-ahan nè'ak, ahana ngîrîn ngam sonnak, dekam sa ensasana etan ngaya ën hap dena Alap onakon ing gwe hezim zira. Zen dekam sa etan ngaya ëra, hëndep yaulu. Tîngan men zen de kara noso'ak sërkam tangan sa ëairîl.

¹² Dekam sa zi darena in ola asal sera– ngatan zi mo lang nakon de takenzim ane hanna, “Haen, em se këzan.” Zen dekam sa hëndep zëre nik mo jal zi mo nwenak but de teisya ine hankam se kë sera– ngatan zi mo lang san depye. ¹³ Zen hëndep dekam sa jîngîl yawala karekkam gwëra. Dekam sa ë yala in eihya nakon^a timbwas gwera, hen zini tuju ribu enkam sa juwer– jîngîlî in konye. Tîngare ahakore zini dekam sa dawemkam ëairîl. Zen dekam sa nglinak de Zini Alap mo bosena teip nulsublul.

¹⁴ Dan-ahare karek tabin hip dena insa heiri kira tabirki,^b dan-dan mes tap nënan. Hwëna emki ëkara gwen, aumwa hap de karekna sa nabakam ang gwe kînzil.

**Alap mo dam taha nakore zini tujuna
kim sramin zemka gubir anakake:**

¹⁵ Alap mo dam taha nakore zini tujuna, zen kim sramin zemka gubir aneka, dekam zep ngatan zi mo lang nakon ol mam-mamkam anakan ëton'ak,

^a 11:13 “Eihya nakon” awe, Yohanis man ale gulku “sepersepulu”kam.

^b 11:14 Heiri in hap dena, Why 8:13nak, hen 9:12nak.

“Kĭtak okamasa de ĭrĭk gĭn hĭp dena
angkam Eirzi-Bia mo tahanak lwa'an.

Bi zem mes Tane zikhip golblanda–
mensa Israelsa de ngaya tabin hip dam tasikĭke,
Zen de hĕndep denaban ĭrĭk gĭn hĭp.”

16 Dekam zep 24kam de teipsĭn-teipsĭn wenya in zen Alap mo
dang gwĕn nakon teinikin gwenan ĕik gwe hezak, hen Alap
hap dawemna anakare ola ban nolbla'ak,

17 “Bian Alap Soson Zini,

Em in Zen orep gwĕka
hĕndep angkam namae gwe'ara:

Ĕe ama ebe hap dawemsa olbla'an,
sap Em angkam ere mo sĕrkam de sosonkam ema
ĭrĭk gĭnkĭm kon gwesibir hana'ara.

18 Tingan men zen Emsa tame da srĕm gwek,
zen man Emsa u sal-sal nĕ gweblak.

Hwĕna angkam desa de karek tabin hip denak mes
zaunun.

Hen angkam mes zaunun–

Em dikim juwen wenyaka klis gun hup denakye.

Hen Em dikim dawemsa golzimdin hip de yaklanak
mes zaunun–

men zen ere mo ola ayang nul gwek,
hen men zen Emsa betek nĕ gweblak,
sap bose nabare wenya,
hen sap bose srĕm wenya.

Hen zisi dikim timbwas gun hup denak
angkam mes zaunun–

men zen okamana ansa karek nul gwekye.”

19 Dekam zep ngatan zi mo langnak de Alap mo gola
dalusuhuk. Dekam zep hen gol mwana in kon petina teipsĭ'ik–
Alap mo zi niban de ol aha-en gun nubare petina, mensa Musa
Bak hap goltrĕblakake. Dekam zep nglĭ angna zausun srĕmkam
ayang-ayang gwe song gweka, hen nglĭna sĕrkam tadre tineka,
hen es kwa-kwakna dekam zep o makan ĭl tĭka, hen jĭngil yala
dekam zep mam enkam gwĕka.

Yohanis kim wenya ban jalom yala ban akekake:

12 Dekam zep nglinak owas yawala jowek, nen dikim zë Alap mo kalangsa tame gun hup. Ëe wesyaë hlauk, yakla nwesa bajusa de ala son makan ala sok. Zen bennak zauk ane'ak, hen nolak mire sigisa ala guk– dua-blas enkam de keis nibare naka. ² Wenya in u nuban mes tangan tri-tri gwesik. Zen man eisbir ane'ak, zep sang-sang hap hërhe gwe'ak.

³ Dekam zep hen aha owasna etan nglinak jowek. Zen jalom makare dowal kal-kal yawal zë joweka– bun tangan nik. Zëno nola tuju enkam, hen nola kore hli-hlina dare taha-tap enkam. Zëno mire sigina hen nol jam en. Zëno kal-kala, san de syauknu kiye. ⁴ Jalomna in abala kim zep nglinak de keisni aha hlikna^c kama san dep talal soneka. Dekam zep wenya in mo dang gwën nakon zau'un zaka– in zen eisbir ane'akke. Zen man eissibi'inka– walasna insa de jaha gwennak ala gweblan hap.

⁵ Wenya in zi walassa zep jaha gwek– Zen de tingare zi aususa tatete tangankam irik gin hip. Hwëna Walasna insa ki zep Alap mo dam taha nakore zi Alap osan dep al dabik– zëre mo komal tumnak dep. ⁶ Wenya in dekam zep zi srëm lang san dep heya gwek– langna mensa Alap zëbe hap hamal gulbirkike. Zëwe sa Alap mo dam taha nakore zini kara nul gwer– holona benna 42 enkam.^d

⁷ Ngatan zi mo langnak dekam zep ëeijak. Alap mo dam taha nakore zi mo teipsinni Mikayel Bak jalomna in han hen zëno taha tri so gweblan zi niban golëeijaka. ⁸ Hwëna jalomna in zep golësin gwe hanaka, dekam zep desa zëre mo taha tri so gweblan zini in han ngatan zi mo lang nakon hëndep golëalsa soneka. ⁹ Jalom yawala insa ki zep hëndep okama san dep hiri da inek. Zen in zen– ëpba wanyana, men zen Adam ne Hawa neka orep boton sokaye, hen men zen tingare okamanak de zi mo enlalana karek san dep li ta sone gwizimniraye. Zëno bosena “Dowal mo Kigi.” Aha bosena hen “Zi Golluwe Bak.” Desa mes auhu-kama san dep hiri da inek– hëndep zëre mo taha tri so gweblan wenya ban.

¹⁰ Ki zebë hwëna sak– ngatan zi mo lang nakore ola mam enkam kim ëgu anek,

^c 12:4 “Aha hlikna” awe, enlalana “satu pertiga.”

^d 12:6 “Benna 42 enkam,” Yohanis man “yaklana 1.260kam” ale gulku.

“Hë’ho! Angkam mes zaunun–
Alap dikim zëre mo hlil irin wenyaka ngaya tabin hip
denakye.

Alap mes angkam zëre mo sosonna goltreizimdi–
dekam de teipsinkim irik gin hip denaye.

Hen mes anakan goltreizimdi,

‘Are mo Tanena an, Mensa

Israelsa de ngaya tabin hip gu-gubirida gwekke,

Zen sa ki teipsili.’

Sap men zen nëno mae mo aya-wal oso-walya

Alap mo nwenak

yaklam denaban kam denaban lamang ta gwibirki,

desa mes auhu-kama san dep nëralsa sonenan.

11 Sap nëno mae mo aya-wal oso-walya

mes dowal mo kigisa

Domba Tanena in mo kalkam alo da sonek–

hen Alap onakore ol dawemkam.

Sap zen ol dawemna insa tatem nyaubik,

hen juwen hap hom zënaka nolëinik gwe-gwek.

12 In zep tūngare ngatan zi mo langnak de wenyā,

em ëisrip-sri gwen.

Hwëna okamanak de wenyā hen hinak de wenyā,

em ëngalap gwen,

sap dowal mo kigina mes ebon mae osan dep

ati gwe ine zala.

Zen angkam man sërkam jal gwe'ara,

sap zen mes anakan tawa gwerā,

‘Hare, aumwa hap dena angkam

langanak homke.’”

13 Hwëna jalomna in kim tame gulku, “O hare, asa mes-am auhu-kamanak dep hiri dak,” dekam zep wenyā in zen zi walasna jaha gwek, desa lun kon goltroka. 14 Hwëna wenyā in hap mawana heir mo si ala yawalsa desyabik– dekam de ihen hap, zëbe en hap de lang hamal gulbin sin dep. Zëwe sa Alap mo dam taha nakore zini kara nul gwer, hen jalomna insa sa langa dasik gwer– holona benna 42 enkam.^e 15 Hwëna wenyā in desan dep heya gwek, jalomna in ëk nakon zep weyasa ho

^e 12:14 “Benna 42”na awe, desa Yohanis man ale gulku “tahunna dan-ahan, ahana ngirin ngam sonnāk.”

namwa yawal makan wëk gwibirki– zen de sap dong gun hup. 16 Hwëna langna iwe de kamana man wenyä insa mas gwibik. Zen zep ho namwana insa ala gwibik.^f 17 Dekam tangan zep jalomna in wenyä insa sërkam jal gwibirki, dekam zep song gweka– wenyä in mo auyan-tane walsya de golëeijan hap. Zen men zen Alap onakore ol dawemna tatem nolzauk gwenanke, Yesussu de zabeblan srëmkam, desa de golëeijan hap song gweka. 18 Jalom yala in hi alpna zep zau'un zaka.

**Yohanis kim hi mwa nakore otweran
nwe-mase makare dowala hla takake:**

13 Ki zebë hwëna otweran dowal yala hla tak– hi mwa nakon kim hata se'an zaka. Zëno nola tuju enkam, hen nolak de hlina dare taha-tap enkam. Tïngare zëno hli-hlina mire sigi en naban, hen zëno tïngare mirena Alapsa de lamang tan ale en naban.^g 2 Otweran dowala insa hla tak, san de tutul jal-jala kiye. Zëno tana bol onkola blal-blala– san de beruang tana bol onkola kiye. Utrum danna san de singa utrum danna kiye. Ki zep zë hwëna jalom yala in sosen zemka zëbe hap golblaka– zen de zëno bose hap kitak teipsïnkïm irik gin hïp. 3 Otweran dowala in mo aha nolak, san de tïn hïp de nëbok wei yawala kiye. Hwëna weina in mes at gwesik. Zen in zep tïngare okamanak de zini desa ang në gweblak, sap man dengguan gweblak.^h 4 Dekam zep jalom yala in hap boklena kom da gweblak– men zen zëre mo irik gïnnï otweran dowala in hap golgublukaye. Hen otweranna in mo bosena anakan teip nulsuk gweblak, “Ahana hom tangan otweran dowala an han de apde ëna. Desa toton nara dep?– zereijan naye.”

5 Alap man otweran yala in hap golblaka– dekam de zen 42 ben enkam irik gin hïp. Alap Zëna dekam nwe enkam zë kara ta gweka– kim dowala in zënaka boltere ta gweka, hen Alap Zënaka kim lamang ta gwekaye. 6 Zen dekam Alapsa sërkam lamang ta gweka. Hen zëno gwë gwenna man lamang gul gweka. Hen tïngan men zen ngatan zi mo langnak lowehe gwenan, desa hen man kitak laman ta gwibirki. 7 Otweran dowala in dekam zep Alap zëre mo irik gin wenyaka golëeija

^f12:16 Yohanis zi makan okamana ansa kara gulku. Zep anakan awe ale gulku, “Okamana ëksa nga sok, desan zep ho namwana insa ala gwibik.”

^g13:1 Why 11:7, 17:7-9 ^h13:3 Why 17:9-13

gweka, hēndep timbwas ta gwibirki. Hwēna Alap dekam nwe enkam zē kara ta gweka. Zen zao nwe enkam ki kara ta gweka– kim kitak bi gwibirki, sap tūngare zi ausuna, tūngare irik gin langna, tūngare ol ton gwibin wenyā, hen tūngare sop zi ausuna. ⁸ Tūngare auhu-kamanak de zini sa otweranna insa betek nē gweblal. Diki ahakon men zēno mae mo bosem-sesa Domba Tanena in mo bukunak ale dabir-zimk, zen molya. Sap zēno mae mo bosem-sena orep mes hēndep de ēngaya gwen hap de wenyik mo bosemse nabare bukunak ale dabir-zimk– auhu-kamana ansa de yang gulsun srēmna. Hwēna dekam zep Domba Tanena in zēno mae mo kareksa de ngan gulsuzimdin hip tilki.

⁹ Zen in zep, eme i niban lowe he'anam, emki ēsane gwen!

¹⁰ Kristus hup de jal hap de emsa bwinak yal gulnen hap de wenyā,
emsa sa ki yal nulne gwer.

Nēbokkam de tameran hap de wenyā,
emsa hen nēbokkam sa damera gwer.

Zen in zep, Alap mo hlil irin wenyā, em Yesussu de taīblīblannak tatem ēzauk.

**Yohanis kim kama mwa nakore
otweran dowala hla takake:**

¹¹ Ki zebē etan aha otweran dowala hla tak– okama mwa nakon kim wet so'an zaka. Zēno nola kore hlina dan-dan– san de domba mo hlina kiye. Hwēna zēno zairīnī, jalom yala in mo zairīn nīban apdenak. ¹² Hi mwa nakore dowala in zēre mo sosen yawala kitak zep bohē gulbluka– kama mwa nakon de wet son dowala in hap. Dekam zep zen zēre mo nwenak okamanak de zini kitak tik-tik ta gwibirki– dekam de hi mwa nakore dowala in hap boklesa kom ta gweblan hap. Hi mwa nakore otweran dowala in, zen in men zēno nolak de nēbok wei yala at gwesīblikke. ¹³ Okama mwa nakon de wet son dowala in, zen hen owas-owasna tūngare zi mo nwenak mamkam syal gwe-gwibirki. Zen hen syauksu gubirki– ngli nakon de kamanak dep ati gwezan hap.

¹⁴ Sap zen owas-owasna insa hi mwa nakore dowala in mo bose hap syal gwe-gwibirki, dekam zep auhu-kamanak de zisi

anakare ola ban yasik ta gwibirki, “An Zen tangan– nēno mae mo Alap naye.” Zēbe nikip de yaklana hom tap gwe'anaka, zep Alap nwe enkam kara so'anaka. Okama mwa nakon de dowala in hen man yang tasīn dowalsa de syal gweblan hap gubiridaka– nonol otweran dowala in mo nwe-masekam, dekam de nēbok wei nakon de dawem gwen zini insa blikip gwes'blīn hap.

¹⁵ Kim yang tasīn dowala insa syal neis'blīk, ki zep okama mwa nakore dowala in gubluka, “Em ensasa gwen.” Dekam zep hēndep ensasa gweka, hēndep ola ton'anaka. Yang tasīn dowala in dekam zep hen tameran hap gubiridaka– men zen zēnaka de blikip gwes'blīn hap baes ta'akke. Dekam hen Alap nama nwe enkam kara tabi'inka– dan-ahare dowala in saye. ¹⁶ Kama mwa nakore dowala in hen tūngare zisi tik-tik ta gwibirki– nomorsa de zēre mae mo dam tahanak ahaksa mirenak makan tabir-zimdin hip. Zen tūngare zisi tik-tik ta gwibirki– sap mamna, betekna, kire-kire beya wenya, hen tahalha wenya, sap zi mo tana iltikinnik lowehe gwen wenya, hen sap kirenak de lowehen srēm wenya. ¹⁷ Dekam, nomorkam de ale tabiridan srēm wenya, zen bējen kire-kiresa tokonak gon, hen ba maena bējen pasarak lidak gun. Nomor-nomora in, zen gulk sun de ol blaoran makan. Zēno dam gulsunnu, hi mwa nakon de wet son dowal yala in mo bose, ahaksa zēno bose hap de nomor.

¹⁸ Zen in zep, enlala blal wenya, zen en sa dowala in hap de nomora insa dam nulsuk gwer. Sap nomora in mo dam gulsunnu, zi mo bose. Nomora in, zen 666.

**Alap mo Domba Tane hap de ol,
hen zēno bi gwibiridan wenya kip dena:**

14 Kimē zē nama kara gwe'ak, ki zebē hwēna Domba Tanena hla tak. Zen Yerusalemk de kwatapna Sionk zauk ane'anaka, hen zi beyam-byana 144 ribu enkam zē golēzau'unka. Zēno mae mo mirenak mes Eirzi-Bia yawal mo bosena ale dabir-zimk. ² Ki zebē hwēna ngli san aukuna salsek– san de ho li yawal mo aukuna kiye, ahaksa san de ngli de mamkam tadren aukuna kiye. Hen san de zi beyam-bya mo jublandan gitar aukuna kiye. ³ Zi trana in Teipsin Zini Alap mo nwenak tēr ēsesa da'ak. Dan-nēr dan-nērkam de otweranna

hen 24kam de teipsin-teipsin zini in hen man esane gwe'ak. Zeno mae mo terya in aha zi hom tawa neblak hen bejen tan. Diki 144 ribukam de zini mensa auhu-kama nakon Domba Tanena in ngan tasibirkike, zen en tawa neblak, hen zen en de ta gwen hap dena. ⁴⁻⁵ Zi trana in, zen lalak enna, sap zen hom boton alap-alapsa ang neibirida gwek hen hom ekahalo gwe-gwek. Zep zen Alap mo nwenak san de zi nungglina kiye. Zeno mae mo mip nakon boton ola hom tangan wet sok. Zen enho kles gwesin sremna. Insa kirekam elalak gwek, in zep Eirzi-Bia yawal hon zeno mae mo bosem-sena serkam edawem gwek- tingare ahakore weny konye. Zen zep Domba Tanena insa ang ne gweblanan- men desan ki te gwendaye. Sap zen zen- zere mo kalkam de ngan tasibin wenyaye.

**Alap mo dam taha nakore dan-ahare
zini kim hlauludakake:**

⁶ Ki zebë hwëna etan ahana Alap mo dam taha nakore zini hla tak. Zen man gulk tangan san ihe nasen'an haka. Zen Alap onakore ol dawemsa gol ha'an zaka, hen ol dawemna in hëndep denaban sa lwa gwer. Ola in tingare okamanak de zi ausu hap dena- sap tingare sop nwe-mase zi ausu, hen tingare kirekam-kirekam ol ton gwibin zi, hen sap tingare irik gin langnak de zi hip dena. ⁷ Zen ol mamkam gu ane gwe'anka,

“Alapsa em airiblan, hen zeno bose ensa em teip gulsuk gweblan, sap angkam mes zaunum- Zen dikim zisi klis gun hup denakye. Boklena kom la gweblak- men Zen nglina, kamana, hina, hen ho nwena kitak yang tabirkiye.”

⁸ Etan ki zep hwëna ahanik Alap mo dam taha nakore zini zertro kinzika. Zen man anakan isrip-sri gwe ine nasen gwe'anka,

“È yala Babel mes timbwas gwer! Mes timbwas gwer- men zen tingare zi aususa kahalo soson enkam dikim lowehe gwen hap mamak ta gwibirkike, san de ho mamaksa de otdebinni kiye. Zen zep Alap è yala insa kareknak drenera.”ⁱ

ⁱ14:8 È yala “Babel ”kam, Yohanis è yala Roma mo bolesa gol eweka. Emki 1Ptr 5:13nak baca gun, hen zao de otde ale naban.

9-10 Etan ahanik zertro kinzika, ki zep ol mamkam gu ane zaka,

“Zini men zen de otweran dowal yala insa blikip neis'bli'ak, hen zëno nwe-masekam de yang tasin dowala insa, desa hen sa Alap kirekam de kareknak kang gulu. Hen kirekam, men zen dowal yala in hap de nomorsa zëre mae mo mirenak ahaksa tahanak ale dabi'ik, desa hen sa kirekam de kareknak kang gulu. Zen kitak sa Alap onakore hëp nabare zitan hona notdebir, hëndep Alap mo jalak sa lowehe gwer – sërkam de syauk bla sal-salak.^j Zao sa Domba Tanena in Alap mo dam taha nakore zi niban zikara ta gwibiri. ¹¹ Syauknu in zen de karek ta gwibi'ik, zëno butna hëndep denaban sa sewese gwer. Ni tanna banakan dep, sap zen kam denaban gwëram denaban zausun srëmkam sa Alap mo jalak lowehe tine gwer. Sap zen otweran dowal yala hen zëno nwe-masekam de yang tasin dowala in han blikip neis'ik gwizimk, hen zëbe hap de nomorsa zëre mae hon ma-makan dabik.”

¹² Zen in zep, Alap mo irik ginnik de bitï gwen weny, em tatem ëzauk. Alap mo ol san de ang ta gwennak hen Yesussu de taïbli'blannak, zëwe en em tatem ëzaun.

¹³ Ki zebë hwëna ngatan zi mo lang nakore ola etan salsek – ahanik kim anakan gu aneka,

“Ansa emki ale gun: Angkam man kon gwesik hana'an, hen hëndep kirekam sa lwa zahe gwer. Tingan men zen Bian Yesus onak de tatem ëzaunnuk juwe gwe'ak, zen ailya gwibinnik sa lowehe gwer.”

Ki zep hwëna Alap mo Enhona ding gulbuka,

“In eiwa! Zen sa zëre mae mo syal dohon-honna nolzausul. Zen hwëna ailya gwibinnik sa lowehe gwer, sap zëno mae mo syala kore eini awe sa mamkam nulin gwer.”

^j 14:9-10 “Sërkam de syauk bla sal-sala” in, desa “belerang”kam Amber olkam li nul sone gwenan. Belerangna zen lau-lau kire-kire, yong-yongna, hen desa de syauknuk tul sonenkam, nabakam hitil gwenan hen sal-sal gwe-gwenan. Zëno asena karek tanganna.

**Yohanis kim okamanak de Alap mo nganak
de ei nika tarannak kara tabirkike:**

14 Ki zebë etan hlauk– but ngap-ngapna kim wet so kinzik. But tahanna iwe zen nikin ane'anka– san de Zi Tanganna kiye. ^k Nolak emaskam de mire sigisa ala gulku. Tahakam nëbok gwa ben-bensa gwirenka. 15 Ki zep hwëna ahanik Alap mo dam taha nakore zini ngatan zi mo langnak de Alap mo gola kon te so zaka, ki zep but tahannak de Zini insa takenblaka,

“Nëbokna inkam emki okamanak de gandum dansa taran, sap mes bil gwera hen taran hap denak mes zaul.”

16 Ki zep butnak de Zini nëbokna inkam okamanak de eini tanka.

17 Ki zep hwëna ahanik Alap mo dam taha nakore zini te sokin zika– ngatan zi mo langnak de Alap mo gola kon. Zen hen nëbok gwa ben-bensa gwirensi'inka. 18 Ki zep hwëna etan ahanik Alap mo gol homannak de kals alp nakon te sokin zika– men zen kalsnak de syauk blana kara ta gwendake. ^l Zen ki zep ol mamkam nëbok gwiredan zini insa takenblaka,

“Okamanak de angguru mes bil gwera. Emki taran.”

19 Dekam zep nëbokna inkam okamanak de anggur danna tim nikon blom tan daka, ki zep kaso hul gunnuk yal ta seka– zao de tanakam de zaublun dankam na tan hap. Alap orep mes kaso hul gunnu insa hamal gulku– men zen zëre mo jalak lowe he'akke, desa de zë karek tabin hip. 20 Anggur danna in ë yala in mo alpnak tanakam de zaublun dankam na dak, dekam zep kon zi kala ho mo kim tinek– langana 300 kilometer enkam. Olk san dep de akabinkim, tatekna dua meterak man golek de gwek.

^k14:14 Yesus Zënaka Ibrani olkam “anak manusia”kam gu gweblaka. Desa Orya olkam “Zi Tangan”kam li nul sone gwenan, sap Ibrani olkam “walas”kam de enlalana zëwe hom. Yesus kirekam Zënaka gu gweblaka, sap Zen man enlala gweka– men dekam Daniel Bak hamal hap Zënaka ngatan zi mo langnak hla takake. Daniel man anakan (Dan 7:13-14) ale gulbluka, “Ëe ama ngatan zi mo langnak zisi hla tak– san de zi tanganna kiye.” Ahaksa, san de “anak manusia”na kiye. Zep hen kirekam, zini mensa Yohanis but tahannak hla taka, san ha totere zi tangan? San ha Yesus Zënaka mes yap? ^l14:18 Kalsnak de syauksu de kara ta gwen hap de dam taha nakore zini in hap de ola hen ki– Why 8:3-5nak.

**Yohanis kim Alap de aumwa hap okamasa
timbwas gunnuk hlaulkuke:**

15 Ki zebë hwëna etan sërkam de owasna ngatan zi mo langnak hlauk, hëndep ama tenggwanbi'ik. Ëe Alap mo dam taha nakore zisië tuju enkam hlauludak. Alap mo golak ëzau'uk. Zen Alap mo aumwa hap de timbwas gunsu okama san dep kap nul ha'anzak. Aumwa hap de timbwas gunnu in mo hyanak, zen dekam sa Alap mo zi hip de jala zausul. ² Ki zebë hwëna hi yawal makare naka hlauk. Zëno nwe-masena san de syauk nuban de siri nën kacana kiye. Hi alpnak iwe zini man ëzau'uk. Zen men zen hi mwa nakore otweran dowala insa^m hen zëno nwe-masekam de yang tasin dowala ban betek neizim srëm gwekke, hen otweran dowala in mo bose hap de nomora insa hwa nulsukke. Zen gitar makare naka deirensi'ik– mensa Alap kap tazimkike. ³ Zen man Alapsa de isrip-sri gweblan hap de tërsya da'ak– men kirekam hen Israel mo auyan-azana dakke, in kim Musa Bak gwiswe sonekake. Tërya in hen Alap mo Domba Tane hap man dakasti'ira. Zen a kirekam mo da'akye:

“Bian Alap Soson Zini,
eno syal gwibinni dawem enna hen mam tanganna.ⁿ
Em tingare zi ausu mo Teipsinni.

Eno enhona dam-dam enna,
hen Em taibliblan tanganna.^o

⁴ Bian, Emsa nara dep?– aïri'blan srëm naye.^p
Hen nara dep?–

eno bolesa de teip gulsublun srëm naye.

Sap Em en tangan lalakna.

Tingare zi ausuna dawemsa de ebe hap gol gweblan
hap sa yaing gwe-gwezal.

Sap angkam mes dam gwesinin:

Eno zisi de syal gwibinni dam-dam en tangankam.”^q

⁵ Zen kim hya gwesik, ki zebë hwëna akesek: Ngatan zi mo langnak de Alap mo gola talusun nik lwa'an haka– men dekon tangan Alap Zëna irik gil gwenan halake. Gol mwanak iwe hen deyolkam de gola ama zë hlausek– men kire naka hen

^m15:2 Why 13:1-8 ⁿ15:3 Kel 15:1, Mzm 111:2 ^o15:3 Mzm 145:17

^p15:4 Yer 10:7 ^q15:4 Mzm 86:9-10, Yer 10:7

orep Alap Musa Bak hap goltrëblakake. ⁶ Tujukam de Alap mo dam taha nakore zini in dekon zep tujukam de aumwa hap de timbwas gun nuban nolëte so gwezak. Zëno mae mo pakeanna ngap-ngapna hen angtan-angtanna. Zëno mae mo emaskam de bitina dak-dakna, hëndep bik dannak hatak. ⁷ Dekam zep dan-nër dan-nërkam de otweran makare zini in ahanik emaskam de pancina zëbe mae hap kap tazimki. Pancina in mes Alap mo jalkam ëbeya gwëk– hëndep de gwën Zini Alap mo jalkam. ⁸ Alap man dekam zëre mo ngatanna hen sosonna sërkam goltreizim'inka, zen in zep dekam zëno gola in butna sërkam taïl gi'inka. Zep dekam zini toton banakan dep?– gola iwe de tinni, tujukam de timbwas gun hup dena in sa de okama san dep hlei yulsuk irin srëmnakye.

Yohanis kim hamal hap hlaukuke– tujukam de Alap mo aumwa hap de timbwas gunnu in sa:

16 Ki zep Alap zëre mo gol mwa nakon ol mamkam gubiridaka:

“Tujukam de Abon onakore jala bare panci hona in sa em okama san dep hlë-hle tasik irin.”

² Nonol zini ki zep hëndep gwë halka, ki zep hëndep panci ho zemka okama san hlei yulsuk inki. Dekam zep tïngare zini men zen otweran dowal yala in mo nomora mirenak ma-makan dabik ëkwae-kwae gwëk, hen men zen yang tasin dowal zem in sa betek në gweblakke.

³ Zao de zini ki zep hen panci ho zemka hinak hlei yulsuk inki. Hina dekam zep kal kakak hap jowek– san de zi tok mo kala kiye. Dekam zep hinak de kirekam-kirekam otweranna kitak juwesik.

⁴ Zao de zini ki zep hen panci ho zemka weya-weya san hen ho-nwe ho-nwe san hlei-hli guludaka. Tïngare weyana dekam zep kal hap ëjowendak. ⁵ Ëë dekam zebë Alap mo dam taha nakore zisi ahanaka salblak– men zen tïngare weyana irik gili dakake, zen kim gu aneka,

“Hare eiwa, Alap Em in Zenke– enho dam-dam Zi niye. Em angkam gwë'ara hen orep mes gwëka. Karekna ansa tak gulzim innira man tangan dakastilin.

⁶ Zen mes ere mo hlil irin wenyik mo kala hen ere mo olsa de ayang gul gwizimdin hip de zi mo kala hlei-hli nul gwëk, zep angkam Em kalsa de otde

gwibin hibe gubiridanda. Kirekam man tangan zëbe
mae hap dakastilzimmnin.”

7 Ki zep hwëna zi beyam-byana men mo ola Alap mo golak de
te kil tru tasik gweblan meja iltikin nikon anakan wet sok,^r

“Bian Alap Soson Tangan Zini, eno auhu-kama zisi de
karek tabinni airis tangan, hen man tangan
dakastilin!”

8 Hwëna ki zep dan-nër dan-nër zini panci ho zemka yakla
nwenak hlei yul guku. Yakla nwenak dekam zep sèrkam tangan
sal-sal gweka– zëno sal-sala in hap dikim zi sop nik ëtaiblin-
taiblin gwen hap. 9 Dekam zep hëndep zini yakla sal-sal hap
sopna ëtaiblin-taiblin gwek. Zen dekam zep hen Alap mo
bosena lamang nul gwek, sap Zen Zen karek-karekna insa lup
gul sonezimki. Zen man ki sap karekna insa noltowe gwek,
hwëna hom kim zëre mae mo karek-karek nakon ëhale gwe'ak,
hwëna zen dekam hen bëjen Alap mo bosena anakan teip
gulsublun “Alap, Em eiwa teipsin tanganna.”

10 Hwëna aha-ere taha-tap zini in ki zep panci ho zemka
otweran dowala in mo irik gin ë yalak hiri gul inki. Dekam zep
tingare otweran dowala in mo irik ginni kawesik. Zëno irik gin
zini dekam zep airin hip en sunu ëjak-jak gwek, 11 hen dekam
zep etan ngatan zi mo langnak de Teipsin Zini Alapsa lamang da
gwe'ak, sap kawesinni inkam zëno mae mo kwae-kwaena sèrkam
ësang-sang gwek. Hwëna zen dekam hen hom tapbla nuk– zëre
mae mo kirekam-kirekam jal-jal gulin hala seran naye.

12 Zao de zini ki zep hen panci ho zemka weya yawala Efrat
mo ananak hlei yul guku. Weyana in dekam zep sasa gwek.
Zen mae hap ki lwak: Eijannak dikim yakla hata sezan nakon
teipsin-teipsin nik yaing gwezan hap. 13 Hwëna dekam zebë
dan-ahare dowal karekna hlaludak. Zëno mae mo nwe-masena
san de blina kiye. Ahana jalom yala in mo ëk mwa nakon wet so
zaka, ahana hi mwa nakore otweran dowal yala in mo ëk mwa
nakon wet soka, hen ahana okama mwa nakore dowala in mo
ëk mwa nakon wet soka– in zen boton gwekake, “Ëë an Alap
mo olsaë ayang gul gwizim'in.” 14 Bli makare dowal-dowala in
mae hap dena: Zen de owas-owassa syal gwe-gwibin hip. Zen

^r16:7 Why 6:9-11, 8:3-5

sa tingare langnak de teipsin-teipsin zi nik dep tagal gulsundan hap sek gwenda gwer– dekam de Alap mo yakla yawalak Alap zere han zereijan hap.

¹⁵ Emki eenlala gwen Yesus mensa hamal hap anakan gu-gubirida gwekake,

“Èe sowè zi mo kim asa hatazal! Em in zen salok-salokkam asa kara è gwebla'an, em ailya gwibinnike lowehe gwe'an. Hen kirekam– em in zen Asa de hut tu ane gun hup dawemkam kara è gwebla'an. Ere mae mo pakeanna dawem enkam kara la gwibik. Ki hwèna mumuk ennak de Asa hut so gublunkam, ki irkan esa sahera ban èzaul.”^s

¹⁶ Bli makare dan-ahare dowala in dekam zep okamanak de teipsin-teipsin wenyaka eijan hap tagal nulsuk– lang bosena Ibrani olkam “Harmagedonk.”

¹⁷ Zao ki zep Alap mo dam taha nakore zini tujuna panci ho zemka okamanak de asesenak hei-hli gulu daka. Dekam zebè etan Alap zere mo ola sak– ol mamkam kim gu aneka,

“Ano jala angkam mes tap gwe henan.”

¹⁸ Dekam zep ngli angna zausun srèmkam ang ta tineka, hen ngliina sèrkam tangan tadre tineka, hen sèrkam de jingil yala dekam zep gwèka. Nonol zi yang tasin nikon, hom mae kirekam de jingili gwèka. Jingili in karek tangankam dena. ¹⁹ È yala Babel^t dekam zep hlang-hlang gwenkam hèndep dan-ahan nèk, hen okamanak de tingare langnak de è-èna kitak zep ètimbwas gwek. Sap tingare è-ènak de zini mes è yala Babelk de zi mo kim karekna nulin halasen gwek. Zèno mae mo karekna man tangan taman kinik, in zep Alap kirekam zere mo jala bare wiklom hona in sa de otdebin hip golzimki. ²⁰ Jingili in hap zep tingare hinak de kama-tek kama-tekna langa san dep èese-sek gwek, hen tingare kwatapna hen man èjek-jak gwèka.

²¹ Dekam zep es kwak yawal-yawala o makan il tika– zisi dikim karek tabin hip. Aha-ere kwakna zèno dohonna lima-pulu kilogram enkam. Zini dekam zep Alapsa lamang dak– in sa es nabare ona sèrkam il tikake.

^s **16:15** Salok-salokkam de lowehe gwen hap dena, emki Luk 12:35-48nak hlaun. Pakean dawem mo dam gulsunnu, emki Why 19:8nak hlaun.

^t **16:19** È yala “Babel”kam, Yohanis è yala Roma mo bolesa gollèwèka. (1Ptr 5:13, Why 14:8-11)

**Gulk sun de ol blaoranna an,
kahalo sosen we yawal hap dena:**

17 Zen kim hya gwesik, ki zep ahanik in zen tujukam de Alap mo jala bare panci hona okamanak hlei-hli dasibirink abon onak hata zaka. Ki zep zë asa gublu zaka, “Haen. Ëe asa kahalo sosen we yawalsa ebe hap goltrëblal– men desa sa Alap sërkam karek guluke.” Hwëna eiwakam de kahalo sosen wesya hom enlala gwibirki. Hwëna ë yawala Babelsa ki enlala gweblaka– in zen weya yawal alpnak lwa'arake. ² Auhu-kamanak de teipsin-teipsin wenya man zëno mae mo lowehen san ang ta gwëk– boton yang tasin alap-alap osan dep de ang ta nasen gwenkam. Zep zen Alap mo nwenak man lowehëk– san de kahalo sosen we walya kiye. Bëjen aha-ere zi niban ën. Okamanak de zini dekam zep desan ang ta gwëk, hëndep zep ëmamak gwe-gwëk– san de ho mamaksa de otdebinni kiye.

³ Ki zep hëndep Alap mo Enhona asa bi gweblaka, dekam zep hëndep Alap mo dam taha nakore zini in asa zi srëm lang san dep zersong gwëka. Zao zebë wenya hlauk. Otweran dowal tahan dannak nikin ane'ak. Otweranna in, zëno sopna, ok eis kal-kal makarena, hen zëno timni Alapsa de lamang tan bosemse alekam mes sowehek. Otweranna in mo nola tuju enkam, hen nolak de hli-hlina dare taha-tap enkam. ⁴ Wenya in bajuna hen ok eis kal-kal makare naka ala sok– sam dan kil makare naban de siri nën naka. Hen zen mes sërkam wër gwëk– emaskam, kirekam-kirekam kaso lilingtin niban hen sasyan naban. Tahakam anggur ho nabare sondosa zirensik– emaskam de syal gwibin nika. Hwëna zen anggur ho tangansa hom. Hwëna zëno dam gulsunnu, zëre mo kirekam-kirekam karek hen zëre mo kahalo-kahalo nakore karek. ⁵ Mirenak de alena hen ki– anakare gulk sun de ol blaoran naban, “Ëe an Babel Bak, tingare swi sosen hen kahalo sosen wenyik mo ane.” ⁶ Ëe dekam zebë tame guk, “Zen ansa anggur hona otde gwenan, zen anggur ho tangansa hom. Zen zi kalsa otde gwenan. Kala in Alap mo irik ginnik de bitï gwen wenyik mo kal– mensa Yesus hon de tatem ëzauk gwennak damera

⁴ 17:3 Kirekam de dowal hap de ola emki Why 13:1-8nak hlaun.

gwekke. Wenya in zep gwë gwenan– san de ho mamaksa de otde gwenna kiye.”

Kimë zë wenya insa kara gu'uk, ama zë sërkam tenggwanbi'ik.
7 Hwëna Alap mo dam taha nakore zini in ki zep asa gubluka,

“Em basae tenggwanbi'ira! Zen in gulk sun de ol blaoran makan. Hwëna ëe anik dawemkam ebe hap srip gulsubluk– nol beya nabare otweran dowal yala in hap denaka, hen wenya in zen zëbon nikin ane'anke, zëbe hap denaka. 8 Otweran dowala in orep man sap okamanak ngaya gweka, hwëna angkam hom. Zen nabakam sa etan juwen zi mo lang nakon sewese zala. Okamanak de zini hla tankam sa denggwanblal, sap zen jek-jak gwen nakon sa etan jowe zala. Hwëna Alap mo Domba Tane sa nabakam etan hëndep denaban timbwas tala. Tingare zini molya dowala insa denggwanblak. Hwëna diki auhukamana ansa de yang gulsun srëmnak men zëno mae mo bosem-sesa ale dabir-zim srëm gwëk hëndep de ëngaya gwen hap de wenyik mo bosemse nabare bukunak, zen zen en sa denggwanblal.

9 “Enlala blal wenya, zen en sa otweran dowala in hap dena dam nulsuk gwer: Tujukam de nola, zëno dam gulsunnu, zen tujukam de kwatap bete-tek, men zëwe wenya in nikin gwenanke. 9 Tujukam de nola in hen, zëno aha dam gulsunnu, tujukam de teipsin-teipsinni. 10 Teipsin-teipsin wenya in, aha-ere tahatap enkam mes juwe gwëk. Ahana nama irik gi'ira, hen ahana nama hom hata'ara. Zen kim de hata'an zaka, zen hen molya holokam irik gilki, ki sa hen tili. 11 Hen otweran dowala in zen de juwen zi mo lang nakon etan ngaya gwen hap sewe se'an zaka, zen kim orep gwëka, zen tujukam de teipsin wenya men zen lowehe gwëk, dekam hen man teipsinkim gwëka. Zen zëno mae mo ahana. Zen kim de etan jowe'an zaka, zen sa etan dekam teipsinkim irik gili. Zep sa tim

9 17:9 Otweran dowala insa de dam tasinni, zen etan ë yala Roma, sap Romasa zen tujukam de kwatap tahannak gola daublu anek.

dir, ‘An teipsinni delapanna.’ Hwëna zen hen molya holo gwëka, ki sa hen timbwas gwera. ¹² Nola kore hli-hlina insa dare taha-tapkam hlaludala, zen hen dare taha-tapkam de teipsin-teipsinni. Zen angkam nama hom irik ni’in, hwëna zen otweran dowala in mo alp nakon sa srën-srënkam de langnak irik nilidal. Hwëna zen hen holokam molya irik nilidak. ^w ¹³ Dare taha-tapkam de teipsin-teipsin wënya in, zen sa enlalana aha-en dal, hëndep zep sa zëre mae mo irik ginni otweran dowala in hap tapbla nulblir. ¹⁴ Otweran dowala in sa Alap mo Domba Tanena in han zerejala. Hwëna Domba Tanena in zëre hon de ang ta gwen wënya ban sa zitimbwas tabiri. Sap Domba Tanena in Zen– Teipsin Zini Bian. Hen Zen tingare teipsin zi mo Teipsinni. Men zen Desa ang nëbla’an, zen Zëna mensa hlil inkike hen kwang guludakake, hen men zen Zëbon onak tatem ëzaukke.”

¹⁵ Ki zep etan Alap mo dam taha nakore zini in asa ë yala Babel hap denaka gubluka,

“Wëya yawala insa kahalo sosen wënya in mo alp san hlalulu, ^x zen hen wëya tangansa hom. Zëno dam gulsunnu, zen tingare zi ausu, tingare kirekam-kirekam sop nwe-mase zi ausu, hen tingare kirekam-kirekam ol ton gwibin zi ausu. ¹⁶ Hwëna otweran dowala in hen nola kore hli dare taha-tap zem in han sa lamkam kahalo sosen wënya insa jal neibir, hëndep zen sa zëno kire-kirena alal daber hen sa irkare nul. Zen sa hëndep zëno ninni dwinbir, hëndep tokna syauknuk sa ang nulsul. ¹⁷ Zen Alap Zën sa kirekam de enlalana ing ta sonezimdi– zëre mo dwam gwibin sin dikim syal gwibin hip. Zen in zep sa dare taha-tapkam de teipsin-teipsin wënya in zëre mae mo irik ginni otweran dowala in hap tapbla nulblir. Zen dekam otweran dowala insa sa betek nëblal, hëndep mensa Alap kirekam de syal gwibin hip hamal hap gubiridaka mes ki su nulsonek.

^w17:12 Yohanis man awe ale gulku, “Zen aha-ere jam enkam sa irik nil.”
Zëno gulk sun de enlalana, “Zen molya holokam irik nik.”

^x17:15 Why 17:1, 16:19

18 “Hen kahalo sosen wenya insa hlaulu, desa de dam gulsunnu, zen ë yawala in zen langna beyakam irik gi'inke.”^y

**Yohanis kim hamal hap hlaukuke–
ë yala Babel de timbwas gwen hap dena:**

18 Ki zebë hwëna etan Alap mo dam taha nakore zini hla ta guk– ngatan zi mo lang nakon kim ati gwe'an zaka. Zëno sosonna mam tanganna, hen zëno timni ngatan tanganna. Dekon okamana hëndep man tangan ngatan gwëk. ² Ol mamkam zep isrip-sri naban gu ane zaka,

“Ë yala Babel mes timbwas gwera. Zen mes timbwas gwera– men zen bolte-bolte gwe-gwekaye! Angkam kirekam-kirekam dowal-dowal karek-karek en zë lowe he'an– hen kirekam-kirekam mawa karek-karek naban, zini mensa hwa dasik gwibirinke. ³ In aïris, sap tingare zi ausuna mes ë yala in mo lowehen karek san ang ta gwëk, in zep ho mamaksa de otdeblanda gwen makan ëmamak gwe-gwëk. Zen zëre mae mo boton yang tasibin alap-alapsa de ang gwibirida gwen hap wan-wan da gwibik. Zep tingare zi ausuna mes Alap mo nwenak ëkun gwëk– san de kahalo sosen we walya ban de swi ëna kiye. Okamanak de teipsin-teipsin zini, hen kire-kiresa de lidak ta gwibin hip de zini man ë yala iwe kire-kirena lidak da gwibik. Zep ë yala in mo sërkam de hole-hle nakon, zëno mae mo te-alana ëbeya gwe-gwëk. Zep zen ë yala in mo lowehen karek san ang ta gwëk.”

⁴ Ki zebë etan ngatan zi mo lang nakore ola salsek kim anakan gu aneka,

“Haen, are mo bi gwibin wenya, em dekam ëna in kon wet so gwëk! Zëno mae mo karek-karekna in mana ebon mae onak hliminnink, hen kareksa ema apdekam deban mae hla kulink! ⁵ Sap ëna in mo karek-karekna man tangan bwang gwenkam nglinak de hatan hap alp gwe'an, hen Ëe ama zëno mae mo kirekam-kirekam jal-jala aïtbir-zim'in. ⁶ Men kirekam

^y17:18 Yohanis kim ansa ale gulku, Roma dekam langna beyakam irik gik.

ëna iwe de zini are mo walasna karek da gwibik, dikire desa hen kirekam karek dabik, hwëna zëbe mae hap etan sërkam mas ulzimk. Zen hëp nabare wiklom hosa aha zi hip nol gwizimk, zep dikire zëna hen kiresa sërkam tangan notdebik. ⁷ Zen man menkam ëbolte-bolte gwe-gwek, zep angkam zëno mae mo enlalana dikire dowe hana gwek. Zen menkam tahalha srëmkam lowehe gwek, zep angkam zen dikire ngalap naban lowehe gwek. Zen man zënaka nenbirida gwek, ‘Ëe an tingan teipsin-teipsin enna. Ëe molyë ëtahalha gwek, hen ëe molyë we sem mo kim gona tak.’ ⁸ Zen in zep, sap zen kirekam ëbolte-bolte gwe-gwek, zen zep sa aha-ere yaklakam Abon onakore hëpna hla nul– enlala dowe hanan hap dena, usak yala ban de lowehen hap dena, hen juwen hap dena. Zen sa syauknuk ëhweistil, sap Ëe an Bian Alap Soson Zi nikë kirekam karek tabi'in!”

⁹⁻¹⁰ Kim ë yala Babel hweistil inka, auhu-kamanak de teipsin-teipsin weny men zen ëna iwe kire-kirena lidak da gwibik, hen zëwe de zi mo lowehen san ang ta gwek, zen langa nakon butna sewennak kara nuk. Sal-sal aïrïn hip hom zë ëgolek de gwek. Zen zep bunnu nawabik hen anakan sei gona ta'ak, “Ali tol! Kwasang! Ëna in menkam teipsinni hen tatete tanganna, hwëna aha-ere jamkam mes tol hwei-swis gwenda!”

¹¹ Auhu-kamanak de kire-kire lidak ta gwibin zini hen ë yala insa gosa dablak. Sap aha ëna kirena hom– zao de etan kire-kiresa lidak ta gwibin hip denaye. ¹² Sap menkam kire-kirena insa bulkum lidak ta gwibin hip kap dahal gwezak– emas nakore kire-kirena, perakkam dena, kaso lilingtinni, sasyan dawemna, hen kaen ngap-ngap dawem-dawemna, ok eis makare kal-kala, hen sam dan kil makarena, hen ahakon sin-sin tangan wenyaka.

Tenya kore kire-kire syal gwibinni hen ki lop dahal gwezak– sap te irase dawem nabare tenya korena, hen sap sërkam de nwe awes tenya korena. Ahakore kire-kirena zen srin makare ngap-ngap naka, hen tembaga nakorena,

hen besi nakorena.

Hen ahakon kaso nwe-aweskam de syal gweblan dankam dena.

- 13 Tembanena hen menkam zëwe lidak da gwibik– sap minyak, tepung dawem, hen gandum dan, sap kayu manis, hen tembanesa de dërek gun hup de kire-kirena.

Anggur hona hen ki.

Irase dawem nabare kire-kirena hen ki lidak da gwibik–

sap tim hip dena, hen ang gun hup dena.

Zen hen menkam otweran zahona man zë lidak da gwibik–

sap sapi hen domba.

Zen hen kudana lup nulhal gwezak– hëndep ahakon kereta zeban.

Hen zini man hen dahyohal gwezak– te-ala hap de zë lidak tabin hip, dekam de zëbon mae tana iltikännik ëbabu gwe-gwen hap.

Hwëna angkam banak molya kirekam lidak da gwibik, sap ë yala in mes timbwas gwerä.

- 14 Kire-kire lidak ta gwibin hip de zini in ki zep ëna insa enlwan hap nenblak,

“Sërkam de dawem kire-kirena mensa sap zini bi gweblandan hap dëblanda gwenan, zen mes tol ebon mae onakon ëjek-jak gwenda. Ali tol! Eno mae mo te-ala mamkam de lop tan kire-kirena mes tol zalta dep ëhwei-swis gwenda. Em molye etan hla landak.”

- 15 Zep kire-kire lidak ta gwibin zini men zen te-alana ëbeya gwe-gwek ëna iwe de lidak ta gwibinkim, zen langa en nakon ëzauk– syauk sal-sal airin hip. Zen man anakan gosa dabik,

16 “Ali tol! È yala in, kwasang tol! Zëwe de zini menkam kaen dawem-dawem ensa alala da gwëk– dawemkam de ngap-ngap naka, hen ok eis makare kal-kalaka, hen sam dan kil makare naka. Zëno mae mo wër gwen hap de kire-kirena menkam dawem-dawem tanganna– sap emaskam dena, sap kaso lilingtinni hen sasyan dawem-dawem maena.

17 Hwëna aha-ere jamkam kire-kirena in mes tol
ëhwei-swis gwenda.”

Bul bina, hen golësek gwe-gwen hap de wenya, hen zëwe de syal ta gwen wenya, hen kītak men zen buluk ang ta gwek, zen hen kirekam langa en nakon ëzauk. 18 Kim syauk butna insa sewe sennak hla nuk, zen hen ë yala insa gosa dabla'ak– mae hap, “Okamanak ahana hom– kirekam de ë yawalaye.” 19 Zen dekam zep bunnu nawabik– anakare sei go naban,

“Ali tol! Ë yala in, kwasang tol! Zëwe de zini te-alana sërkam de beya tanganna. Ëe zebë kire-kirena desan dep kap lahal gwek– lidak ta gwibin hipye. Ëe hen dekam zebë te-alana ëbeya gwek. Hwëna zen mes tol aha-ere jamkam hwei-swis gwenda.”

20 Hwëna Alap mo dam taha nakore zini in^z kim kirekam hlauku, dekam zep tangan anakan isrip-sri gweka,

“Ngatan zi mo langnak de wenya, em ëisrip-sri gwen, sap Alap mes ë yala insa timbwas tanda! Alap mo irik ginnik de bitī gwen wenya, hen em in zen zëre mo ola ol halada gwek hen ayang ulida gwekke, em kītak ëisrip-sri gwen! Sap ëna iwe de zini man emsa karek da gwibik, zen in zep hwëna Alap desa heip guluda.”

21 Ki zep hwëna ahanik Alap mo dam taha nakore zini soston tangan nik kaso yawala gul ineka– sërkam de dohon-hon tangaran naka. Ki zep hinak tak gul ineka. Zen man hen anakan gu aneka,

“Ë yala Babelsa an kirekam sa Alap zer anera, hëndep karekkam sa tak ta inera, hëndep sa jek-jak tala.

22 Zëwe molya etan gitar maena nyublandak,
hen sulingni molya nenblandak.

Sramin aukuna hen molya etan zëwe ësane gwek.

Sap men zen kire-kire dawemna syal nëblanda gwek
molya zë etan lowehék.

Hen gandum dan maesa de ils ti gwibin aukuna
molya zë etan ësane gwek.

23 Lampu ngatanna hen molya zë etan kara dak.

We-zi daresa de oto sonnak de isrip-sri ola molya zë
etan ësane gwek.

^z 18:20 Why 18:1-2

Zëwe de kire-kire lidak ta gwibin zini man tangan
 sap okamanak èteipsik gwek,
 hwëna zëno mae mo meiyerak de hlaun zini hen man
 boton owas-owassa syal nei gwibik,
 hëndep zep okamanak de zini kitak gwi nulsukink.
 24 Sap zen Alap mo olsa de ayang gun hup de zisi hen
 Alap mo hlil irin wenyaka tïngare lang san
 dameranda gwek, zep sa Alap ëna iwe de zi hip
 zëno mae mo kala ngëro gulzimdi.”

19 Zen kim hya gwesik, ki zebë hwëna ngatan zi mo lang
 nakore zi beyam-bya de ol mamkam ètakeran ola
 anakan sak,

“Haleluya!^a Nëre mae mo Alapsa nen boltere tan,
 sap ëngaya gwen hap dena hen sosonna kitak Zëbon
 onak.

Zen en teipsinnï.

2 Sap zëno zisi de klis gunnu dam-dam en tangankam.
 Bëjen mae tautek gun.

Zen mes ë yala Babelsa hëp tyaka,
 sap zëwe de zini tïngare zisi yang tasin alap-alapsa
 dikim ang gwibirida gwen hap yasik da gwibik.
 Zep zini Alap mo nwenak kahalo sosen we wal mo
 kim ënwe-mase gwe-gwek.

Zen hen Alap hon de syal ta gwen zisi damera gwek.

Zen in zep Alap zëno mae mo kala
 zëbe mae hap ngëro gulzimmira.”

3 Etan ki zep mamkam ëgu anek,

“Haleluya! Alapsa nen boltere tan,
 sap syauknu men zep ëna in hwei-swis gwe'ara,
 zëno butna sa hëndep denaban sewese gwer.”

4 Alap mo alpnak de 24kam de teipsin-teipsin wenyha hen
 dan-nër dan-nërkam de otweran makare zini in, zen dekam
 zep ëik gwe hezak– Alap hap de anakan dawemsa golblan
 hap, “In eiwa tangan. Haleluya!”

^a19:1 “Haleluya” zen Ibrani mo ol. Zëno enlalana, “Alapsa nen boltere tan.”

**Yohanis kim hamal hap Alap mo Domba Tane
de irik gin hip de tembane yawalak hlauludakake:**

⁵ Ki zep Alap mo komal tum alpna in kon ola wet sok,
“Tingare Alapsa de betek gweblan wenya,
nen boltere tan–
tingan men zene Alapsa blikip eisik gweblananke,
sap mam-mam wenya hen bete-tek wenya.”

⁶ Dekam zebë hwëna ola sak– san de sërkam de zi tra de
ëtaken gwenna. Ol aukuna in san de hi de mamkam ngëp
gwenna, ahaksa san de ngli de mamkam tadre song gwenna
kiye. Zen man ëtaken gwe'ak,

“Haleluya! Alapsa nen boltere tan,
sap nëno mae mo Bian Alap Soson Zini
Zën angkam kitak nësa irik gi'ira!

⁷ Nen tërya ban isrip-sri gweblan.
Nen boltere tan, sap Zen en teipsinni.
Sap Alap mo Domba Tane hap de
we oto gulblun yaklanak mes zaunun,
hen we golgublun zem in
mes zëwe dep zënaka weir gulsunun.

⁸ Alap mes we zem in hap deyol dawemna
sërkam de ngap-ngap angtan-angtan naka
teisyabirki–
dekam de zënaka weir gulsun hupye.”

Gulk sun de ola awe, Domba Tane mo wenya, zen tingare
Alapsa de betek gweblan zi. Hen deyol dawem zem, zëno
enlalana, dawemna mensa Alapsa de betek gweblan zini syal
nei gwibirinke.

⁹ Ki zep Alap mo dam taha nakore zini men^b etan asa
gubluka,

“Ansa ale gul: Zini men desa Alap dam tasibirki,
zen de Domba Tane hap de we oto gulblun tembane
yawalak ang tan hap, zen ailya gwibin tangan naka
sa hla nul.”

Dekam zep etan abe hap ola mas gulbluka,

“Ola an eiwa de tanganna, Alap zëre onakorena.”

^b 19:9 Alap mo dam taha nakore zini in, men zen nonol Why 17nak
tonblakake.

10 Ëe ki zebë Alap mo dam taha nakore zini in mo nwenak ik gwe hezak– dekam de desa boltere tan hap. Hwëna ki zep asa gubluka,

“Asa bahem boltere tan. Alap ensa em boltere tan. Sap ëe hen Zëbon de babu gwen zi, eban apdenak. Hen aya-wal oso-wal om men zen Yesus hup de ol dawemna nolluwe gwenan, deban mae hen apdenak. Sap tingan men zen Yesus hup de ol dawemna nolluwe gwenan, zen kitak Alap mo Enho naban.”

Yohanis kim hamal hap Yesus de teipsin zi mo kim kuda tahan nakon golëejahal zannak hlaluladakake:

11 Ki zebë hwëna kara gwëk– ngatan zi mo langna mes dalusunun. Zao zebë kuda ngap-ngapna hla tak. Men zen kuda tahannak nikin ane'anka, bosena “eiwakam hen tatetekam de Alap hap denaka golluwe gwen hap de Zi.” Zen mae hap ki kirekam bose dak: Sap zëno zisi de klis gunnu hen golejanna dam-dam enkam– Alap mo dwam gwibin en san. 12 Zëno nwena syauk hi-hitinni kiye. Hen nolak de mire sigina beyam-byana. Hen mirenak alena man. Zen zëre mo aha bose, hwëna bosena in aha zi bëjen tame gun. Zen diki Zë-en tame gu'ura. 13 Baju blal zem, kal bles-bles nabare naka ala soka. Zini in mo aha bosena “Alap mo ola bare Zini.” 14 Ngatan zi mo langnak de jana nabare weny man ang në sebla halzak. Zen hen kuda ngap-ngapnak teinikin halzak. Zëno mae mo pakeanna hen ngap-ngap tanganna. 15 Zëno mahala nëbok ben-ben makare nik te so gwebla'anka. Zen dekam sa tingare zi ausuna karek tabiri. Zen Zen sa tingare zi aususa tatete tangankam irik gili. Hwëna men zen Teipsin Zini Alap mo jalak lowehe gwenan, desa sa timbwas tabiri– men kiye, anggur dansa de tanakam de zaublun dankam na tanna. 16 Zëno bajunak, ik dan jam en, a kirekam mo zë zëre mo aha bosena ale nuk, “Teipsin Zini Bian, tingare teipsin zi mo Teipsinni.”

17 Hwëna ki zebë Alap mo dam taha nakore zini ahana hla tak– yakla nwe tahannak de zauk anennak. Ol mamkam zep kon takenka,

“Tingare mawana em in zen gulk sun ëihe nasen'anke, haen! Em tagam gwezan– tembane yawala ansa Alap ebe mae hap tehazim'irake, zëwe de ang tan hap!

18 Tingare mawana, haen! Teipsin-teipsin wenyik mo

tok-tok naka eka olgwenblandak– hen jana nabare zi mo tok-tok naka, sap mam-mam wenya hen bete-tek wenya, hen sap kuda tahan nakon de ëeija gwen wenya, hëndep kuda tok-tok zeban. Haen, tūngare lang nakore zi tok-toksa eka olgwenblandak– sap zi mo tana iltikinnik de teinikirin zi mo tokna, sap zisi de bi gwibiridan zi mo tokna, sap bose nabare zi mo, sap bose srēm zi mo tok-tok naka.”

¹⁹ Ki zebē hwēna etan otweran dowal yala insa hla tak.^c Auhu-kamanak de teipsin-teipsin wenya mes desa eijannak de mas gweblan hap tagam neisiblik– hëndep zēre mae mo jana nabare zi niban. Zen dekam zep kuda ngap-ngap tahannak de nikirin Teipsin Zini in han nēreijak. ²⁰ Zen zep hwēna zēre mo jana nabare zi niban otweran dowal darena insa zibalk soka. Nonol hi mwa nakore otweran dowal yala insa zibalk taka. Etan domba hli nabare dowala^d insa zibalk taka– men zen boton gwekake, “Ēe an Alap mo olsa de ayang gul gwen hap de zi.” Zen in men zen owas-owasna syal gwe-gwibirkike– otweran dowala in osan dep dikim yasik ta gwibin hip. Men zen ang nē gweblak, zen men zen otweran dowala in mo bose hap de nomora timnik makan dabiridak, hen men zen otweran dowala in mo nwe-masekam de yang tasin dowala insa boklena kom da gweblakke. Hëndep dowal darena insa ki zep ngaya naka sērkam de syauk bla hī-hitīn sal-salak hiri nososek. ²¹ Kuda tahannak de nikirin Zini in dekam zep zēno nik mo jana nabare zini zēre mo nēbok ben-ben makare mahalkam tamerasiki. Mawana dekam zep zēno mae mo tok-tokna dwenblan dazak, hëndep man tangan sērkam ëitri gwek.

**Yohanis kim hamal hap dowal mo
kīgīna tahalen naka hla takake:**

20 Ki zebē etan Alap mo dam taha nakore zini ahana hla ta guk– ngatan zi mo lang nakon de ati gwe zannak. Tahakam juwen zi mo bwi kawesinnik dep de kunci naban besikam de dokot hak dohon-hon naban ein ha'an zaka. ² Zen zep jalom yala insa^e balk taka– orep de wanya yala in saye, mensa nen gweblanan “dowal mo kīgi”kam ahaksa, “Zi Golliwe

^c 19:19 Why 13:1-10 ^d 19:20 Why 13:11-17, 14:9-11, 16:2

^e 20:2 Why 12:1-9

Bak”kam. Desa zep besikam de dokot hakna inkam tahaleka. Zen tahalen nik sa gwë gwera– holona seribu tahun enkam. ³ Ki zep hëndep juwen zi mo kama hulak de bwi kawesinnik dep tak ta ineka. Zëna dekam zep lilikinnï insa kuncina inkam solhlasik inki. Mae hap kirekam gwëblaka: Zen de etan zi aususa yasik ta gwibin srëm hap, seribu tahunna in de tap gwesin srëmnak. Hwëna zëno hyanak, dekam sa etan hil di soner, hwëna dekam molya etan okamanak holo gweka.

⁴ Ki zebë hwëna teipsin-teipsin zi mo teinikin gwen komal tumna hla tandak. Hen zini men zen zë teinikin'ik, zen men desa Yesussu de ang gweblan jal hap hen Alap mo ol jal hap damera gwekke. Zep zen hom otweran dowala in hap boklena kom da gweblak, hen otweran dowala in mo yang tasin dowala in hap hom kom da gweblak. Zen hen man baes tak– zëbe hap de nomorsa de mirenak ahaksa tahanak makan gunnu. Kire jal hap zep hëndep ahakon nola blom dasibir-zimk. Hwëna zen zep etan de ëngaya gwenkam teipsinkim teinikink, sap Alap man zëbe mae hap golzimki– zen de seribu tahunna inkam Kristus mae han apdenak irik gin hip. ⁵ Zen zen sa ënonol gwer-tin nikon de ëngaya gwenkamye. Hwëna ahakore juwen wenya, zen seribu tahunna in mo hyanak sa ëngaya gwer. ⁶ Zini in zen de nonol ëngaya gwe'ak, zen ailya gwibin tangan naka sa hla nul gwer, hëndep zep sa Alap mo dang gwën nakon ëgwë gwer. Alap de aumwa hap zisi klis gunkum zen molya noltowek– mensa nen gwibirin, “Hëndep de tin hip dena.” Hwëna zen Alap ne Kristus nebon sa lowehe gwer– Alap mo golak de syal ta gwen zi mo kim. Zen Kristus mae han sa apdenak irik nil gwer– holona seribu tahun enkam.

Dowal mo kigisa de aumwa hap balk tan hap de ol:

⁷ Seribu tahunna in kim de taman'ak, etan dekam sa dowal mo kigina insa bwi nakon hil di soner. ⁸ Zen dekam sa etan tingare lang san tingare zi ausuna yasik tabir song gwera– sap yakla hata sezan san dena, nikin anen san dena, hëndep eihya-lip eihya-lip san dena. Zi ausuna insa man Alap mo hamal hap de olak ol gulk sun de blaorankam bose nuk “Gog ne Magog ne.” ^f Zen desa sa eijan hap tagal gulsulu, hen zëno mae mo beyana san de hinak de hisglimni kiye. Aitbinkim bëjen sul

^f20:8 “Gog ne Magog” nikip de ola, emki hlaun Yehezkiel 38-39nak.

sonen. ⁹ Jana zini in sa tūngare lang nakon sek gwe song gwezal– Alap mo irik gin wenyik mo ë yalsa de hatablazan hap, Alap mo dang tūni tan ë yawala insa. Hwëna syauknu dekam sa ngli nakon ati gwe zala– zao de ehwei-swis gwen hap. ¹⁰ Hwëna dowal mo kigi, in zen yasik ta gwibirki, desa sa Alap mo dam taha nakore wenyik sërkam de syauk bla hi-hitin sal-salak hiri daser– men zao nonol dowal darena insa hiri noso sekke. Zen zao sa hēndep denaban sërkam de sang-sang karek tangannak nolēlowehe gwer.

**Yohanis kim hamal hap aumwa hap
de zisi klis gunnuk hlaukuke:**

¹¹ Zen kim hya gwesik, dekam zebë Teipsin Tangan Zini Alap mo komal tumna akek. Zen yawal tanganna hen sërkam de ngap-ngap tanganna. Zëna zëwe nikin'inka. Ngli naban okama naban hēndep dekam zep jek-jak nek– san de but de yakla sal-sal hap jek-jak gwen makan. ¹² Ki zebë hwëna juwenkam men zen teingir gwe guk desa hlauludak– sap bose nabare wenyia hen bose srēm wenyia. Zen Alap mo dang gwën nakon ëzau'uk. Alap mo dam taha nakore zini dekam zep bukuna kwala-kla dabik– men zëwe zi mo auhu-kamanak de syal gwibinni ale nul gwekke. Aha bukuna hen man kwala nosok, zen hēndep de ëngaya gwen hap de wenyik mo bosemse nabare bukusa. ⁸ Alap ki zep klis gu'unka. Men kire enkam zëre mae mo syal gwibinni bukunak iwe lwak, kire enkam zep klis gulku. ¹³ Hi yala dekam zep hen, men zen zëwe ëkei-king gwek, desa etan tapblap-bla guk. Juwen zi mo langna dekam zep hen zëwe de lam tabin zini tapblap-bla guk. Desa hen Alap man klis gulku– men kirekam zëre mae mo syal gwibinni hen bukunak iwe lwakke. ¹⁴ Juwen zi mo langna dekam zep sërkam de syauk bla hi-hitin sal-salak hiri da inek, sap zao molya etan zini bitī gwek. Syauk blana in, desa hen man nen gweblanan, “Hēndep de tin hip dena.” ¹⁵ Zini men zëno mae mo bosem-sesa ale dabir-zim srēm gwek hēndep de ëngaya gwen hap de wenyik mo bosemse nabare bukunak, desa hen man syauk blana iwe yal nulsek.

§20:12 Why 3:5, 13:8

**Yohanis kim okama ëse naban ngli
ëse naban hamal hap akekake:**

21 Dekam zebë hwëna okama ëse naban ngli ëse naban akek. Sap okama ëpba naban ngli ëpba naban mes jek-jak nëk– hëndep hi mae naban. ² Ki zebë hwëna ë lalak yawala insa hla tak– kim ngatan zi mo lang nakon ati gwe ine'an zaka, Alap zëre onakon. Zen Yerusalem ëse. Desa Alap Zën hamal taka– zao de Zën zi niban golëlowehe gwen hap. Zep dawemkam wër tyasiki– san de we ësesa de weir gulsunnu kiye. ³ Ki zebë hwëna ola sak– Alap mo komal tum alpna in kon kim mam enkam ëgu anek,

“Alap angkam apdekam zi niban golëlowe he'ara.

Zën sa tïngare zi ausuna bi gwibiridala,

hen kïtak sa betek në gweblal.

Zën sa golëlowehe gwera.

⁴ Zen sa zëno mae mo nwe go-hona ngan tasibir-zimdi.

Dekam molya etan juwenna hla nuk.

Go naban enlwan naban hen sang-sangna dekam etan

hom– zëbon mae onakye.

Sap ëpba lowe henna in mes jek-jak gwek.”

⁵ Hwëna Alap ki zep gu aneka,

“Aenë angkam kïtak ëse gu'un.”

Ki zep hen asa gubluka,

“Ola ansa ale gul, sap an eiwa de tanganna.

Taïblibin hip man tangan dakasti'in.”

⁶ Etan ki zep gu aneka,

“Angkam mes sowe henan!

Ëe an nonol lonesen nakore Zi,

hen aumwa topnak de Zi.

Auhu-kama yang gulsun srëmnakë gwëk,

hen okama hom gwennak Ëe nama asa gwë gwer.

Men zen de ëho-hole gwe'ak, Ëe asa zëbe mae hap

golzim–

dekam de hëndep de gwën hap de aïli ho nakore

hosa totoresa otdebin hip.

⁷ Men zen de Abon onak tatem ëzau'uk,

zen dawemna insa sa hla nul.

Ëe asa desa golëlowehe gwer,

hen zen ano walaskam sa lowehe gwer.

- 8 Hwëna enlala karek-karek zini, desa sërkam de syauk bla hî-hîtîn sal-salak sa yal nulser – mensa nen gwibirinke, ‘Hëndep de tîn hîp dena.’ Karek gol gwen zini, zen a kirekam de zisi moye: Tatetekam de zaun srëm wenya, zini men zen ëk enkam ëKristen gwëk, enlala hole-hle zini, zi tan zini, kahalo soson wenya, meiyerak de hlaul gwen zini, yang tabin dowalsa de betek gwibirida gwen wenya, hen boton tam zini. Zen kîtak syauk bla san de yal gulsen hap dena – mensa nen gwibirinke, ‘Hëndep de tîn hîp dena.’”

Yohanis kim Yerusalem ësesa hamal hap hla takake:

9 Dekam zep ahanik in zen tujukam de aumwa hap de jala bare panci hona okamanak hlei nulsukin gwe'ak abon onak hata zaka. Ki zep zë asa gublu zaka,

“Haen. Anik Alap mo Domba Tanena in hap de we golgublunna insa ep goltrëblak.”

Hwëna eiwakam de wesya hom enlala gwibirki. Zen hwëna Yerusalem ësesa ki enlala gweblaka. ¹⁰ Zao zep Alap mo Enhona asa etan bi gweblaka, ki zep hëndep Alap mo dam taha nakore zini in kwatap yawal san dep asa zersong gwëka. Dekon zep ë lalakna Yerusalem ësesa abe hap zertrëblaka. Ëna in dekam Alap zëre onakon ati gwe ine'an zaka. ¹¹ Ëna in ngatan tanganna hen angtan-angtanna, sap Alap Zëna Zen zëwe gwë gwenda. In zep kirekam tangan ngatan gwëka. Zëno angtan-angtan gwenna, menkam te-ala ësesena, menkam kaca ngap-ngap makan – san de kaso lilingtîn dawemna kiye. ¹²⁻¹³ Ëna in zëno alp-alp san de kola gulk en tanganna. Lilikinnî dua-blas enkam. Yakla hata sezan san dan-ahan, yakla nikin anen san dekam hen dan-ahan, eihya-lip san dan-ahan, hen eihya lip san dan-ahan. Alap mo dam taha nakore zini aha-en aha-enkam dua-blaskam de lilikinnî insa kara da gwibirin. Lilikinnî in Israel mo dua-blaskam de zi ausu mo bosemse naban. ¹⁴ Ëna in

mo kasokam de mokona dua-blas enkam. Zëwe mes Alap mo Domba Tane mo dua-blaskam de dam tasibin zi mo bosem-sena aha-en aha-enkam ale dabir-zim nirak.

¹⁵ Alap mo dam taha nakore zini in debanë aïsîl 'ë'ak, zëno emas nakore metera ki- ëna in sa dikim ukur tan hap dena, sap lilikîn-lilikinnî hen kasokam de kol kong ta zahenna in sa. ¹⁶ Ëna in, zëno lwanna persegi empatkam. Alap mo dam taha nakore zini in dekam zep metera inkam akasîblika. Ëna in mo blala eiha san dep 2400 kilometer enkam.^h Eiha san dep hen ki en, hen eiha-lip eiha-lip san hen kire enkam. Zëno gulk sun de blala hen kirekam- 2400 kilometer enkam. ¹⁷ Ki zep hwëna Alap mo dam taha nakore zini in kasokam de kol kong ta zahenna in sa meter tankam akasîblika. Zëno gulk enna 66 meter enkam zep lwak.ⁱ Metera in dekam meter taka, zen apdenak blala- mensa hen auhu-kama zini ba maesa dikim akasibin hip nurenşik gwenanke.

¹⁸ Kol hap de kaso kong ta zahenna in, zen te-ala ësesekam de kaso lilîngtîn nikon de syal gweblan danna. Hwëna ëna in zen emas tangankam syal nëblak- lalak tanganna, san de kaca kiye. ¹⁹ Hwëna ëna iwe de kaso mokona, zen mes kirekam-kirekam kaso lilîngtînkîm nwe-awes da zahek. Hen dua-blas enkam de kaso mokona in, zen hen kaso lilîngtînkîm syal nëblandak. Nonol kasona, zen te-ala ësesena. Zao dena ngli kaîlim kakakna. Zao de wenya te-ala ësesengap-ngapna. Zao de wenya te-ala ësesenaban yong-yong naban de siri nënna. ²⁰ Zao de mokona, kaso lilîngtîn kal-kala ban kakak naban. Zao dena, kal-kala ban ngap-ngap naban. Zao dena, yong-yongna- san de kaca kiye. Zao de wenya, ngli kaîlim kakak naban te-ala ësesenaban. Zao dena, yong-yong tanganna. Etan zao dena, te-ala ësesenaban ngap-ngap naban. Zao dena, zen kal-kala ban yong-yong naban de siri nënna. Aumwa hap dena, zen sam dan kil makarena. ²¹ Dua-blaskam de lilikinnî in kitak kaso ngap-ngapkam de syal gweblan danna- san de sasyan ngap-ngapna kiye, kirekam de kaso nakon. Aha-ere lilikinnî

^h21:16 "2400 kilometa," Yohanis man ale gulku "dua-blas ribu stadia" kam. Nomor-nomora buku Wahyunak zen gulk sun de enlala naban. 12 mo enlalana, Israe mo zi aususa de enlala gwibiridan, ahaksa Yesus mo dam tasibin zini.

ⁱ21:17 "66 metera," desa Yohanis man ale gulku "144 ribu pekus" kum.

zen aha-ere kaso yawala kon de syal gwizimdinni. Ēna iwe de ora-orana zen emas tangan nakon de syal gweblan danna. Zēno lalakna men kiye– kaca lalak tanganna.

²² Ēe homē ēna iwe Alap mo gola hla tak. Soson Zini Bian Alap Zēna, Domba Tane zeban Zen Zen nwe-mase ē gwe'ara–san de zēwe de gola kiye. Sap zēwe de zini Zēbon nebon en sa lowehe gwer. ²³ Ēna iwe yakla naban ben naban ba hap de zīn hīp? Sap zēwe Alap Zēn Domba Tane zem in han sērkam ngatan ē gwenda. ²⁴ Tīngare langnak de zini sa ēna in mo ngatannak lowehe gwer. Hen teipsin-teipsin wenya sa zēre mae mo irik ginnik de kire-kire dawemna ēna iwe dep kap nulhal gwezal. ²⁵ Ēna iwe de lilikin-lilikinni molya nasohlasik gwek. Talusun en nik sa ēlwa gwera, sap zēwe kawesinni hom. ²⁶ Tīngare lang nakore kire-kire dawemna hen hē'ho gwibin hip dena sa kap dahal gwezal. ²⁷ Hwēna enlala karek-karek zini, hen men zen kirekam-kirekam karekna nurensik gwenan, hen boton tam wenya, zen molya tangan ēna iwe bitī gwek. Diki men zēno mae mo bosem-sesa ale dabir-zimk Domba Tane mo ēngaya gwen hap de zi mo bosemse nabare bukunak, zen zen en sa bitī gwer.

22 Ki zep hen Alap mo dam taha nakore zini in ēna iwe de weyana ap goltrēblaka. Zen hēndep de ēgwēn hap de weyasa. Weyana in lalak tanganna– men kiye, kaca lalakna. Zen Alap zēre mo komal tum nakon tine gwenan– men zēwe Zēna Domba Tane zem in han inikin gwendake. ² Weyana in dekon tine gwenan ēna iwe de ora ngirinnik. Hen ho alpna iwe ēngaya gwen hap de tenya hen ki eiha-alp eiha-alp san ēzauk sone gwenan. Zen ben jamkam eini ētē gwenan. Zēno ala nakon sa tīngare zi ausuna sang-sang nakon ēdawem gwe-gwer. ³ Alap mo husus gwibinni bējen ēna iwe etan jowen, sap Zen dekon sa Zēna Domba Tane zem in han zeririk gil gwera. Zēwe de zini Alap en hon sa lowehe gwer. ⁴ Zen sa Alap mo nwe-masena kara da gweblal, hen Alap sa zēre mo bosena zēno mae mo mirenak ale tabir-zimdi. ⁵ Zen molya yakla ngatan naban lampu ngatan naban dwam neizimk, sap zēwe Bian Alap Zēn sa yakla mo kim ngatan gwe-gwera. Zēwe de lowehen wenya dekam teipsin zi mo kim sa tīngare langna hēndep denaban irik nil gwer.

An aumwa hap de ol zīm-zīm:

6 Hwëna ki zep Alap mo dam taha nakore zini in asa gubluka,

“Kītak mensa namen sane gwenda, zen eiwa dena hen taīblībin tanganna. Zini men zen Bian Alap mo ola aha zi hip ayang nulzimmira gwenan, zen Bian Zëna desa enho nakon golëlowehe gwenda. Zen zep namen asa zer sonera– dekam de kītak Zënaka de betek gweblan wenyā ebe mae hap hamal hap anakan goltreizimdin hip, ‘A kirekam sa nabakam jower.’”

7 Yesus hen dekam zep gu aneka,

“Emki ësān: Ëe asa nabakam hatazal. Men zen de bukuna an mo hamal hap de ol tan-tan san ang ta'ak, aīlya gwibinni zëbon mae onak lwa'an.”

8 Ëe an Yohanis mesë kītak ansa are mo nwekam hlauk hen ikim sane gwëk. Kim hya gwesīk, ki zebë Alap mo dam taha nakore zini in mo nwenak īk gwe hezak– in zen kītak abe hap goltrëblaka, dekam de desa boltere tan hap. 9 Hwëna ki zep asa gubluka,

“Bahem! Asa bahem boltere tan. Sap ëe hen Zëbon de babu gwen zi– in ki hen em, hen in ki hen wal bose wal om, in zen Yesus hup de ol dawemna ayang nulzimmira gwenanke. Ëe hen deban mae apdenak–tingan men zen bukuna an mo ol san ang ta gwenanke. Diki Alap Zëna en naka em boltere tan.”

10 Ki zep etan asa gubluka,

“Bukuna an mo hamal hap de ola bahem aning gun, sap angkam mes kirekam de kītak jowen hap denak golek de gwer.

11 Zi jal-jala dikire jal-jal enkam lowehe gwëk.

Men zen enlala karek-karek naban lowehe gwenan, dikire zëre mae mo timsi karek nul gwëk.

Men zen Alap mo dwam gwibin sin ang ta gwenan, dikire desan en ang ta gwëk.

Hen enho lalakkam de lowehe gwen wenyā, dikire kire enkam lowehe gwëk.”

- 12 Yesus ki zep etan gu aneka,
 “Emki sap eenlala gwen: Molya holo gwék Ëe ki asa
 hatazal.
 Dekam asa tingare zi hip golzimzir– men kire enkam
 zère mae mo syala lwazimkye.
- 13 Ëe an nonol lonesen nakore Zi hen aumwa topnak
 de Zi.
 Okama yang gulsun srëmnakë gwëk,
 hen okama hom gwennak Ëe nama asa gwër.
- 14 “Zini men zen zère mae mo pakeanna ano kalkam
 ngan dasibik ailya gwibinni zëbon mae onak
 lwa'an.
 Sap zëbe mae hap Ëe asa golzim–
 dekam de ëna awe bitï gwen hap denaye,
 hen ëngaya gwen hap de tetan dansa de
 twenblanda gwen hap denaye.
- 15 Hwëna anakarekam de zini molya awe bitï gwezak:
 Enlala kawesin zini,
 meiyer hlaul gwen zini,
 kahalo soson zini,
 zi ta gwen zini,
 yang tabin dowalsa de betek gwibirida gwen zini,
 hen boton tam zini.
 Kirekam de zi hip hen mes srën ëna hamal dazimk.
- 16 “Ëe an Yesus. Ëe mesë are mo dam taha nakore
 zini insa Yohanis hip zer soneblak– zen de hamal hap
 de ol tan-tanna ansa Yohanis hon tingare ëKristen
 gwen zini ebe mae hap golzimdin hip. Ëe an Daud
 Bak mo ausu nakon de saltin Zini– mensa nen guk
 gweblakke. Ëe an Zen– hleng gwen hap de zil gwen
 keis niye.”^j
- 17 Alap mo Enhona man gu'ura,
 “Alap mo Domba Tanena in dikire nabakam hatak!”

^j22:16 Israelsa de ngaya tabin hip de Zini, desa hen man enlala në gweblak,
 “Zen keis makan sa zil ine zala.” (Bil 24:17)

Tingan men zen ansa ësane gwenan, dikire hen anakan eguk, “In eiwa, dikire nabakam hatak!” Domba Tanena in sa deban mae golëlowehe gwera– san de we wal zeban de golgwë gwenna kiye.

Sap Yesus Zën gubirida'ara,
 “Men zen ëho-hole gwe'an,
 emki Abon onak yaing gwezan.
 Sap esa totoresa ëngaya gwen hap de
 hona ansa ulin–
 ba maesa de syal gwibin srëmkam!”

¹⁸ Ëe, Yohanis, ëe ama jalse gwen ola ansa ebe mae hap golzim'in– tingan men zen bukuna awe de hamal hap de aïsili ansa ësane gwe-gwenanke: Men nara zëre mo enlalakam aïsili an kon mas-mas nu'ik, Alap sa zëbe mae hap karekna mas gulzimdi– men kirekam okamanak de zisi de heip gun hup de ola bukunak awe lwakke. ¹⁹ Hen kirekam– men nara bukuna an kore aïsili jek-jak gunnu. Kire zini molya ëngaya gwen hap de tenya in mo danna dwinbik, hen molya ë lalakna iwe bitï gwëk– men kirekam bukunak awe srip gulsukye.

²⁰ Dekam zep Yesus, men zen tingare bukunak de ola ansa nëbe mae hap golzim'ira, etan gu aneka,
 “Eiwa tangan, Ëe nabakam asa hatazal!”
 Ëe ki zebë ding gulbluk, “In aïris, Bian Yesus! Emki nabakam hatazan!”

²¹ Aya-wal oso-wal, dikire Bian Yesus mo kwasang-kwasangna tingan ebon mae onak lwa gwëk.

Paulus kim Yesus hup de Ol Dawemna goitênda gweka

1. Nonol kim Barnabas han oltênda gweka (Kis 13-14, Tahun 46-48)
2. Etan kim Silas han oltênda gweka (Kis 15:39-18:22, Tahun 49-52)
3. Dan-abama kim goitênda gweka (Kis 18:23-21:17, Tahun 53-57)
4. Paulus kim Roma san dep nêrsong gwek (Kis 27-28, Tahun 59-60)

